

Ысрайыл сердарларының китабы

Сөзбашы

Хорматлы окыжылар!

Көне Әхтиң китапларының бири болан Ысрайыл сердарларының китабы сизиң элиңизде. Көне Әхт билен Тәзе Әхт китаплар шасы болан Мукаддес Китабы эмеле гетирйәр. Бу Китап асырларың жүммүшинден тә шу гүне ченли бүтин дүнийәде улы сөйги билен окалып гелинйәр.

Мукаддес Китабы Тержиге Эдиш Институты Ысрайыл сердарларының китабының тержимечисине, редакторына хем-де шу китабы түркмен дилинде чапа тайярламага голдав беренлере өз миннетдарлыгыны билдирйәр. Түркменлериң шу Мукаддес китабы, ахырсоңы, өз эне диллеринде окамаклык багтына эе болмаклары бизи бегендирйәр.

Гириш

Ысрайыл Сердарларының китабы ысрайылларың Кенган юрдуны басып аланларындан соңкы ве өзлерине патыша сайланларындан өңки вакалары беян эдйәр. Шол дөвүр ысрайыллар өзлериниң Худайы Ребби терк эдип, башга худаилара гуллуқ этдилер. Хер гезек олар шейле эденлеринде, Реб башга миллетлери оларың үстүне чоздурып, олары дерби-дагын этмек билен жезаландырырды. Шонда олар Реббе доланып, Ондан көмек сорардылар. Реб олар душманларыны ёк этмәге көмек эдйән йөрите сердар сайлады. Шейдип, парахатчылык аралашды ве тә сердар өлйәнчә ысрайыллар өзлериниң Худайына вепалы болдулар. Эмма соң олар Оны ене-де рет этдилер. Бу затлар ызыгидер шейле гайталанып дурды.

Кәбир сердарлар тутуш миллете ёлбашчылык этдилер, эмма сердар адатча дине бирнәче тирә баштутан болды. Ысрайыл шол дөври беркемедик тирелер топарындан дурялды, олар өзлерини бирлешен битеви бир миллет хасапламаярдылар. Оларың энтек патышасы ёкды, шол дөври «хер ким өз гөвнүне геленини эдерди» (21:25). Эмма халк дине Реббе, еке-тәк хакыкы Худая гуллуқ этмелидигини өвренди, ёгсам олар бивепалык эденлеринде, Худай олары жезаландырырды.

Мазмуны

Ешуваның өлүмине ченли болан вакалар

1.1 – 2.10

Ысрайыл сердарлары

2.11 – 16.31

Дүрли вакалар

17.1 – 21.25

1-нжи бап

Ысрайылларың кенганлар билен сөвешти

¹ Ешува өленден соң, ысрайыллар: «Кенганларың гаршысына илки хайсымыз сөвеше чыкмалы?» дийип, Ребден сорадылар.

² Реб: «Яхуда тиреси чыкар: ине, Мен бу юрды оларың элине бержекдирин» дийди.

³ Яхудалар шимгон тиресине: «Бизиң пайымыза дүшен ер үчин кенганларың гаршысына биле сөвешмәге гелиң. Биз хем сизиң пайыңызга дүшен ер үчин сөвешмәге барарыс» дийдилер. Шимгонлар олар билен биле гитдилер. ⁴ Яхудалар сөвеше гирдилер, Реб кенганлары ве перизлери оларың элине берди. Олар Безек диен ерде душманың он мүнүсини өлдүрдилер.

⁵ Безекде олар Адоньбезеге саташдылар, онуң билен сөвешип, оны ендилер, кенганлары ве перизлери дерби-дагын этдилер. ⁶ Адоньбезек гачды, йөне онуң ызындан ковуп тутуп, онуң эллериниң хем аякларының башам бармакларыны чапдылар. ⁷ Шонда Адоньбезек: «Эллериниң хем аякларының башам бармаклары чапылан етмиш саны баштутан мениң сачагымдан гачан чөрөк оунтыкларыны чөпләп ийипди. Шолара эденлерими инди Худай мениң өзүме гөркезийәр» дийди. Олар Адоньбезеги Иерусалиме гетирдилер; шол ерде ол өлди.

⁸ Соңра яхудалар Иерусалими басып алып, онуң илатыны гылычдан гечирдилер ве галаны отладылар. ⁹ Ондан соң олар даглыкда, Негепде ве гүнбатар байырлыкда яшаян кенганларың гаршысына сөвеше гирдилер. ¹⁰ Көне ады Кирятарба болан Хебронда яшаян кенганларың үстүне чозуп, Шешай, Ахыман ве Талмай баштутанларыны боюн эгдирдилер.

¹¹ Ол ерден болса көне ады Кирятсепер болан Дебирин үстүне хужум этдилер. ¹² Калеп: «Ким Кирятсеперлери енип, оларың ерини эелесе, шона өз гызым Аксаны бержек» дийди. ¹³ Дебири Калебин иниси Кеназың оглы Отниел эеледи, Калеп оңа өз гызы Аксаны берди.

¹⁴ Той гүни Акса өз какасының янына гидип, ондан ер дилемек үчин Отниелден разылык алды. Акса эшекден дүшенинде, Калеп ондан: «Нәме дилегиң бар, гызым?» дийип йүзленди. ¹⁵ Акса оңа: «Маңа ене-де бир совгат эт, кака. Сен маңа Негебин гурак ерлерини бердиң. Инди сув булакларыны-да берәй» дийди. Шунлукда, Калеп оңа ёкаркы хем ашакы булаклары-да берди.

¹⁶ Кейнлерден болан Мусаның гайынатасының несиллери яхудалар билен билеликде Палма галасындан чыкып, Арадың голайында Негепдәки Яхуда чөлүне яшамага гитдилер. Ол ерде олар амелеклерин арасында орнашдылар. ¹⁷ Соңра яхудалар шимгонлар билен билеликде, Зефат галасында яшаян кенганларың үстүне чозуп, олары ендилер. Олар галаны Реббе багыш эдип, бүтинлей ёк этдилер ве онуң адына Хорма^а дакдылар. ¹⁸ Яхудалар Газа, Ашкелон ве Экрон галаларыны-да, оларың даш-төверегиндәки мейданлары билен биле басып алдылар. ¹⁹ Реб яхудалар билен биледи. Олар даглыкда яшаянлары енип, олары ковуп чыкардылар, эмма дүзлүкде яшаянлары енип билмедилер, себәби оларың демирден сөвеш арабалары барды.

²⁰ Мусаның вада эдиши ялы, Хеброн Калебе берилди. Ол болса Анагың үч оглуны ол ерден ковуп чыкарды. ²¹ Беняминлер Иерусалимде яшаян ябуслары ковуп чыкармадылар, олар хәли-хәзире ченли хем беняминлер билен биле бу ерде яшап йөрлер.

²² Юсубың несиллери Бейтелиң гаршысына сөвеше чыкдылар. Реб олар билен биледи. ²³ Олар Бейтеле (галаның өңки ады Лузды) гөзден гечирмек үчин өз жансызларыны ибердилер.

²⁴ Жансызлар галадан гелйән бир адамы гөрдүлер, оны тутуп, оңа: «Эгер бизе галаның гирелгесини гөркезсең, биз саңа рехимдарлык эдерис» дийдилер. ²⁵ Ол адам булара галаның гирелгесини гөркезди. Юсубың несиллери галаны гылычдан гечирдилер, йөне бу адама хем онуң ковум-гарындашларына дегмедилер. ²⁶ Ол адам хетлерин юрдуна барып, ол ерде гала гурды ве онуң адына Луз дакды. Ол гала хәзире ченли шол ат билен атландырылар.

²⁷ Манашелер Бейтшеян, Тагнак, Дор, Иблегам, Мегидо галаларының ве олара дегишли обаларың илатыны ковуп чыкармадылар, шейдип, кенганлар шол ерде яшадылар. ²⁸ Ысрайыллар гүйчлененден соңра, олар кенганлары бүтинлей ковуп чыкармадылар-да, межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

²⁹ Эфраимлар хем Гезерде яшаян кенганлары ковмадылар, кенганлар олар билен бир ерде яшадылар.

³⁰ Шейлеликде, зебулунлар Китрон ве Нахалол галаларының илатыны ковмадылар, кенганлар олар билен яшабердилер, йөне кенганлар олары межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

³¹ Ашерлер Акко, Сидон, Ахлап, Акзып, Хелба, Афык ве Рехоп галаларының илатыны ковмадылар. ³² Шейдип, ашерлер шол ериң илаты болан кенганларың арасында яшабердилер, чүнки олары ковмадылар.

³³ Нафталылар Бейтшемешин, Бейтанадың илатыны ковман, оларың арасында яшадылар. Эмма олар Бейтшемеш билен Бейтанадың илатыны межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер.

³⁴ Аморлар данлары даглыга тарап гысдылар, олары дүзлүге гойбермедилер. ³⁵ Аморлар Херес дагында, Аялонда, Шагаблимде яшамагы йүреклерине дүвдүлер; Юсубың несиллери гүйчлененде, олар аморлары межбуры иш эдйәнлере өвүрдилер. ³⁶ Аморларың серхеди Ичян гечидинден Села гаясына ченли, хатда ондан хем аңрык узалып гидйәрди.

2-нжи бап

Ысрайыллар Реббе вепалы болмаярлар

¹ Реббин перишдеси Гилгалдан Бокыма гелип, шейле дийди: «Мен сизи Мүсүрден чыкарып, ата-бабаларыңызга сөз берен юрдума гетирдим. Мен шол махал Өзүмиң сиз билен эден әхтими асла бозмажакдыгымы ве ² бу юрдуң илаты билен сизиң әхт эдишмели дәлдигинизи, оларың

^аХорма – бу еврейче бүтинлей ёк этмек сөзүниң айдылышына меңзеш.

гурбанлык сьпаларыны йыкып-юмурмалыдыгынызы айдыпдым. Йөне сиз сөзүме гулак асмадыңыз. Бу нәме этдигиниз болды? ³ Шонун үчин хем инди Мен сизе шуны айдярын: Мен олары сизин өңүнизден ковмарын. Олар сизе душман боларлар, оларың худайлары сизе дузак боларлар». ⁴ Реббин перишдеси бу сөзлери айданда, әхли ысрайыллар мөннүрип аглашдылар. ⁵ Шонун үчин олар бу ериң адына Бокым^b гойдулар ве шол ерде Реббе гурбанлык бердилер.

⁶ Ешува адамлары өйли-өйүне уградандан соң, ысрайыллар өзлерине юртдан мүлк берлен ерлерине әелик этмек үчин гитдилер. ⁷ Ешува дирикә-де, ол өленден соң хем, шол ерде өмүр сүрүп, Реббин Ысрайыла эден әхли әгирт ишлерини гөзи билен гөрен яшулуларың дөврүнде-де халк Реббе гулук этди. ⁸ Реббин гулы Нун оглы Ешува йүз он яшап өлди. ⁹ Оны Гагаш дагынын демиргазык тарапындакы Эфрайым даглыгында, Тимнахересдәки өз мүлкүнде жайладылар. ¹⁰ Шейлелик билен, тутуш бир несил чалышды ве өңки неслин дерегине Ребби билмейән ве Онуң Ысрайыл үчин эден ишлеринден хабарсыз башга бир несил кемала гелди.

¹¹ Соңра ысрайыллар Реббин йигренейән ишлерини эдип, Багал бутларына гулук этдилер. ¹² Олар ата-бабаларыны Мүсүрден чыкаран өз Худайы Ребби терк эдип, даш-төверегиндәки әхли гоңшы миллетлерин худайларына сыгындылар, олар баш эгип сежде этдилер. Шейдип, олар Реббин гахарыны гетирдилер. ¹³ Олар Ребби терк эдип, Багал хем-де Ашторет бутларына гулук этдилер. ¹⁴ Реббин ысрайыллара гахары гелди. Реб олары талаңчыларың элине берди, олары таладылар. Реб олары чар тарапдан душманларың элине берди. Олар душман өңүнде узак дуруп билмедилер. ¹⁵ Реббин ант ичип сөз берши ялы, олар нирә сөвешмәге чыксалар, Реб ысрайыллара гаршы болды. Ысрайыллар гаты көп әжир чекдилер.

¹⁶ Ысрайыллары талаңчыларың элинден халас этмек үчин Реб сердарлар сайлап чыкарды. ¹⁷ Эмма олар сердарлара-да гулак асман, Реббе бивепалык эдип, башга худайлар сежде этдилер; Реббин буйрукларыны ерине етирен ата-бабаларының ызына эермән, гайтам оларың ёлундан жуда тиз чыкдылар. ¹⁸ Реб олар үчин ёлбашчы сердары чыкаранда, Реб сердар билен биле боларды, сердарың әхли яшан өмрүнде, Реб ысрайыллары душманларының элинден халас эдерди. Чүнки олар сүтемиң ве зулмуң голы астында боланларында, Реб олар рехим эдерди. ¹⁹ Эмма сердар өлен бадына, олар ене өңки ёлларына доланярдылар, ата-бабаларындан бетер бозулярдылар; башга худайлар гулук эдип, олар сежде эдердилер. Шейдип, олар текепбирлик билен өзлериниң бет ишлеринден эл үзмедилер. ²⁰ Шоңа гөрә Реббин ысрайыллара гахары гелип, шейле дийди: «Бу халк оларың ата-бабалары билен Мениң эден әхtimi бозды, сөзүме гулак асмады, ²¹ шу себәпден Ешува өлмезден өң, ковулман галан халкларың хич бирини-де, инди Мен оларың өңүнден ковмарын. ²² Шейдип, олары шу халклар билен сынап гөржек, ата-бабалары ялы олар хем Реббин ёлундан йөрәрлермикә я-да ёк?» ²³ Реб бу халклары бирбада ковуп чыкармады. Олар Ешуваның ыгтыярына берилмедик үлкелерде галмагына ругсат берди.

3-нжи бап

Кенганда галан халклар

¹ Кенгандакы урушларың хич хайсысына гатнашып гөрмедик ысрайыллары сынамак үчин, Реб бирнәче миллетлери ковуп чыкарман өз юрдунда галдырды. ² Реб муны Ысрайылын хер бир несLINE сөвешмеги өвретмек үчин, эсасан хем өң хич хачан уршуп гөрмедик, урша хич хили тежрибеси ёк соңкы несил үчин этди. ³ Ынха, Реббин шол галдыран миллетлери: пилиштлилерин бәш ханлыгы, әхли кенганлар, сидонлар, Багалхермон дагындан Лебохамада ченли аралыкдакы Ливан дагында яшаян хивилер. ⁴ Реббин Мусаның үсти билен ата-бабаларына берлен буйрукларына ысрайылларың гулак асяндыкларыны я-да гулак асмаяндыкларыны сынамак үчин Реб шу халклары галдырыпды. ⁵ Ысрайыллар кенганларың, хетлерин, аморларың, перизлерин, хивилерин ве ябусларың арасында месген тутдылар. ⁶ Олар билен гыз алшып-беришдилер, оларың худайларына гулук этдилер.

Отниел сердар

⁷ Ысрайыллар Реббин йигренейән ишлерини этдилер, өзлериниң Худайы Ребби унудып, Багал хем-де Ашера бутларына гулук этдилер. ⁸ Шол себәпден Реббин Ысрайыла гахары гелип, олары Месопотамия патышасы Кушан-ришатайымың элине табшырды. Ысрайыллар секиз йыллап

^b *Бокым*— еврейче бу ат *аглашянар* диймеги аңладяр.

Кушан-ришатайымың гол астында болдулар. ⁹ Олар Реббе перят эденлеринде, Реб олар Отниел диен бир халасгәр берди. Ол Калебиң иниси Кеназың оглуды. ¹⁰ Реббиң рухы Отниеле синди; ол ысрайыллара сердар болуп, урша чыкды, Реб Месопотамия патышасы Кушан-ришатайымы онуң элине берди. Отниел Кушан-ришатайымы боюн эгдирди. ¹¹ Юрт кырк йыллап парахат яшады. Соңра Кеназың оглы Отниел өлди.

Эхут сердар

¹² Ысрайыллар ене Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. Реб хем Мовап патышасы Эглоны ысрайылларың гаршысына гүйчлендирди, себәби ысрайыллар Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. ¹³ Эглон аммонлар ве амалеклер билен бирлешип, ысрайыллара зарба урды ве Палма галасыны эледди. ¹⁴ Шейлеликде, ысрайыллар он секиз йыллап Мовап патышасы Эглоның гол астында галдылар.

¹⁵ Ысрайыллар ене-де Реббе перят эденлеринде, Реб олар үчин бир халасгәр берди. Ол бенямин тиресинден Гераның оглы Эхутды, ол чепбекейди. Ысрайыллар Мовап патышасы Эглон үчин пешгеш әкитмеги Эхуда табшырдылар. ¹⁶ Эхут өзүне узынлыгы бир тирсек болан ики йүзли ханжар ясанды. Оны донуның ашагында саг будуна дакып, ¹⁷ пешгеши Мовап патышасы Эглона әкитди. Эглон гаты семиз адамды. ¹⁸ Эхут пешгеши берди ве пешгеши гөтерип гелен адамлары угратды. ¹⁹ Йөне онуң өзи Гилгалың гапдалындакы ёнулан улы дашың дуран еринден ызына өврүлип гелди-де: «Әй патыша, сана айтжак бир гизлин сөзүм бар» дийди.

Эглон: «Дымың!» дийип, янындакыларың хеммесини дашарык чыкарды.

²⁰ Эхут шонда өз сергин отагында еке галан патышаның янына голайлашып:

«Саңа Худайдан бир хабар гетирдим» диенде, патыша тагтындан турды. ²¹ Эхут чеп эли билен саг будундакы ханжарыны алды-да, патышаның гарнына сокды. ²² Ханжар сапы билен биле гирип гитди. Гама патышаның яглы гарнында галды. Эхут ханжарыны ызына чыкармады, ханжарының ужы онуң аркасындан чыкды, онуң ичгошы дашына чыкды. ²³ Онсоң Эхут ишигиң даш йүзүне чыкып, сергин отагың гапыларыны дашындан гулплады. ²⁴ Ол дашарык чыкан бадына, патышаның нөкерлери гелдилер. Олар сергин отагың гапыларының гулплыдыгыны гөрүп, патыша аяк ёлуна гидендир өйтдүлер. ²⁵ Жуда көп гарашдылар, гапылар вагты билен ачылмансоң, ахыры ачар алып, гапылары ачдылар. Гөрселер, оларың хожайыны өлүп ятырды.

²⁶ Олар нәмәниң-нәмедигине дүшүнйәнчәлер, Эхут гачды ве ёнулан улы дашың гапдалындан гечип, Сейире тарап зым-зыят болды. ²⁷ Ол бу ере гелип, Эфрайым даглыгында сурнай чалды. Ысрайыллар онуң билен бирликде даглыкдан индилер. Эхут оларың өңүндеди. ²⁸ Эхут олар: «Мениң ызыма дүшүң, Реб душманыңыз моваплылары сизиң элиңизе табшырды» дийди. Олар хем онуң ызы билен ашак индилер ве моваплылардан Иордан дерясының гүзерлерини эләп, ол ерден хич кими гечирмедилер. ²⁹ Шонда олар он мүң саны даяв хем батыр моваплыны өлдүрдилер, оларың екежеси-де аман галмады. ³⁰ Шейлеликде, моваплылар шол гүн Ысрайылың голастына дүшдүлер. Соңра юрт сегсен йыл парахат яшады.

Шамгар сердар

³¹ Эхутдан соң Анат оглы Шамгар пейда болды. Ол хем падыман таягы билен пилиштлилерден алты йүз адамы өлдүрип, Ысрайылы оларың элинден халас этди.

4-нжи бап

Дебора билен Барак

¹ Эхут өленден соң, ысрайыллар ене-де Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. ² Реб ысрайыллары Хасор галасында хөкүм сүрен Кенганлы Ябын атлы ханың элине берди. Хорошет-хагойым галасында яшаян Сисера онуң харбы серкердесиди. ³ Ысрайыллар Реббе перят эдип, Ондан көмек сорадылар, Оңа ялбардылар, себәби Ябының докуз йүз саны демирден сөвеш арабасы барды ве ол йигрими йыл бәри ысрайыллары рехимсизлик билен эзип гелйәрди.

⁴ Шол вагтлар ысрайыллара Лапыдодың аялы Дебора пыгамберлик эдип, оларың баштутаныды. ⁵ Ол Эфрайым даглыгында, Рама билен Бейтелиң аралыгындакы палма агажының ашагында отурырды. Дебораның буйругыны эшитмек үчин ысрайыллар онуң янына гелердилер. ⁶ Дебора Абыногамың оглы Барагың ызындан адам иберип, Кедеш галасының Нафталы диен ерине чагыртды ве оңа шейле дийди: «Ысрайыл Худайы Реб саңа шейле буйрук берди: „Бар,

нафталылардан ве зебулунлардан он мүн адамы яныңа ал-да, олар билен Табор дагына чык.
⁷ Мен болса харбы серкерде Сисераны, онуң арабаларыны, агыр гошуныны Кишон дерясына тарап гетирип, сениң элине бержек“». ⁸ Барак оңа: «Эгер сен мениң билен гитсең, мен барайын, ёгсам, мен баржак дёл» дийди. ⁹ Дебора оңа: «Боляр, мен сениң билен гидейин; бу уршун абрайы саңа несип этмез, чўнки Реб Сисераны бир аялың элине берер» дийди. Шейле дийип, Дебора Барак билен биле Кедеш галасына тарап ёла дўшди. ¹⁰ Барак зебулунлар билен нафталылары Кедеш галасына ўйшўрди, он мўн адам онуң ызына эерди. Дебора олара ёлдаш болды.

¹¹ Кейн тиресинден болан Хебер Кедешинң голайында ерлешен Сагананымда, дуб агажынын янында чадыр гурупдыр. Хебер шол вагтлар бейлеки кейнлерден айры яшаян экен. Кейн тиреси Мусаның гайынатасы Хобабың несиллеринден болупдыр.

¹² Абыногамың оглы Барагың Табор дагына чыкандыгыны Сисера хабар беренлеринде, ¹³ ол өз янындакы эсгерлерини, әхли сөвеш арабаларыны ве докуз йўз демир арабасыны Харошет-хагойымдан чагырып, олары Кишон дерясының якасына ўйшўрди. ¹⁴ Дебора Барага: «Тур, Реббинң Сисераны сениң элине бержек гўни шу гўндўр. Реббинң Ёзи сениң өнўне дўшер» дийди. Шейлеликде, Барак Табор дагындан ашак инди, онуң ызы билен он мўн адам гайтды. ¹⁵ Барагың гошуны билен Сисераның гошуны сөвешип башланда, Реб Сисераның эсгерлерини ве арабаларыны дерби-дагын этди. Сисера арабасындан дўшўп, пыядалап гачды. ¹⁶ Барак Сисераның арабасыны ве бўтин гошуныны Харошет-хагойыма ченли ковды, оларың барыны гылычдан гечирди, еке адамы-да дири гоймады.

¹⁷ Сисера пыяда гачып, кейнлерден болан Хеберинң аялы Ягелиң яшаян чадырына барды. Хебер ве онуң өйүндәкилер Хасор ханы Ябын билен ылалашыклы яшаярды. ¹⁸ Ягел голайлап гелйән Сисераны гөрүп, онуң өнўнден чыкды ве оңа: «Гел, агам, гел мениң яныма, горкма» дийди. Ол гелип, бу аялың чадырына гирди. Аял онуң ўстўне килим япып, оны гизледи. ¹⁹ Сисера аяла: «Мен гаты сувсадым, маңа бир ажажык сув берсене» дийди. Ягел сўйтли мешикден сўйт алып, Сисера ичирди-де, ене онуң ўстўни өртди. ²⁰ Соңра Сисера Ягеле: «Сен гапының агзында бол, эгер бири гелип: „Бу ерде адам бармы?“ дийип сорайса, сен: „Ёк дийип жогап берерсиң“» дийди. ²¹ Сисера өрән ядавды; ол ука гитди. Ягел чадырың газыкларындан бирини хем-де токмагы алып, газыгы асырынлык билен Сисераның гулак тозунда гойды-да, ўстўнден токмак билен урды. Газык онуң келлесини ере елмешдирди. Ол дессине жан берди. ²² Барак Сисераны ызарлап, чадырың янына гелди. Ягел оны гөрүп, өнўнден чыкды-да: «Гел бәрик, мен саңа йитигини тапып берейин» дийди.

Барак Ягелиң янына гиренде, чекгесинден газык гечирilen, жансыз ятан Сисераны гөрди.

²³ Шейдип, шол гўн Худай Кенганлы Ябын ханы ысрайыллара табын этди. ²⁴ Ысрайыллар гўн-гўнден гўйчленип, Кенган ханлыгыны долы сындырдылар.

5-нжи бап

Дебораның айдымы

¹ Шол гўн еңиш мынасыбетли Дебора билен Абыногамың оглы Барак шейле айдым айтдылар:

² «Ысрайыл ёлбашчылары аяга галанда,
 халк олара мейлетин боюн боланда,
 Реббе алкыш айдың!

³ Эй, патышалар, эшидиң!
 Эй, серкерделер, динлән!
 Мен Реббе нагма айтжак,
 Ысрайыл Худайы Реббе
 бир овадан саз чалжак.

⁴ Я Реб, Сен Сейирден чыканда,
 Эдомдан нызамлы аяк гошанда,
 ер сарсып титреди,
 асмандан чагба ягды,
 булутлардан сил акды.

⁵ Синай дагында Реббинң өнўнде,
 Ысрайыл Худайы Реббинң өнўнде
 даглар сарсып лерзана гелди.

- ⁶ Ягелиң заманында
Анат оглы Шамгар хөкүм сүренде,
кервенлериң ызы кесилипди,
ёлагчылар сова ёлдан йөрөпдилер.
- ⁷ Дебора хениз гелмезинден өң,
эне хөкмүнде орта чыкармаздан өң,
Ысрайыл обаларында хич ким галманды.
- ⁸ Олар тәзе худайлары сайлан вагты
уруш гала дервезесине гелип етипди.
Ысрайылың кырк мүн эгериниң әхлиси
не галканын тапды, не-де найзасын.
- ⁹ Эй, Ысрайыл серкерделери, йүрегим сиз билен,
гахрыманларча сөвешжеклер билен.
Реббе шөхрат болсун!
- ¹⁰ Муны айдың, адамлар,
ак эшек мүнүп гелйәнлер,
халы-паласларда отуранлар,
ёлдан гечип барянлар!
- ¹¹ Гүзере эшидилйәр сазың овазы,
эшидйәс биз сурнайлаң сесин.
Ысрайыл сердарларының бейик ишлерини,
Реббиң еңшини васп әдйәрлер.
Реббиң халкы гала дервезесине инйәр.
- ¹² Оян, эй, Дебора, оян!
Айт, сен өз айдымыңы айт!
Эй, Абыногам оглы Барак, галкын!
Өз душманларыңы есир ал!
- ¹³ Дири галанлар өз серкердесиниң янына гелди,
Реббиң халкы улы гүйч билен маңа гелди.
- ¹⁴ Амалек юрдундакы эфрайым
хем бенямин тирелеринден
уруш тәлимин билйәнлер гелдилер.
Макырдан ёлбашчылар гелдилер.
Зебулундан ша хасасыны гөтерйәнлер гелдилер.
- ¹⁵ Ысакар серкерделери Дебора билен биледи.
Хава, ысакар халкы Барага вепалыды,
онуң ызындан пыядалап дүзлүге дүшдүлер.
Эмма рубен уругында ичини хүмледйәнлер көпди.
- ¹⁶ Нәме үчин сиз агылларың янында
чопан түйдүгиниң овазына майыл болуп отурдыңыз?
Рубениң уругында ичини хүмледйәнлер көпди.
- ¹⁷ Гилгат Иорданың аңырсында галды.
Даның адамлары өз гәмилери билен галды.
Ашерин халкы деңиз якасында
өз гәми дуралгаларында галды.
- ¹⁸ Нафталы хем зебулун халклары
жанларыны ховп астында гоюп,
сөвеш мейданында чакнышдылар.
- ¹⁹ Тагнакда ве Мегидо сувларының якасында
Кенган ханлары гелип сөвешдилер;
эмма олар не күмүш, не олжа газандылар.
- ²⁰ Асмандан йылдызлар ловурдап,
өз ёлунда Сисера билен сөвешди.
- ²¹ Кишоның акымы — бу гадымы деря
олары гарк этди.

- Эй, жаным! Гүйжүңи жемлөп, өңө гит!
- ²² Ат тойнагының ер сарсдырян
сеси эшидилди.
- ²³ Реббинң перишдеси диййәр:
„Батыр эсгерлере гошулмандыгы үчин
Мероз галасына гарган,
онуң халкына лагнат ягдырың!“.
- ²⁴ Кейнлерден болан Хеберинң аялы Ягел
чадырда яшаян аяллар арасында ялкансын!
- ²⁵ Сисера сув диледи, Ягел оңа сүйт берди.
Ханлара мынасып кәседе оңа гаймак гетирди.
- ²⁶ Ол чадырдан чыкды,
сол элине газык, саг элине токмак алды.
Токмак билен Сисераны уруп,
онуң келлесини мынжыратды.
Ол газыгы элине алды-да,
Сисераның гулак тозунда гоюп,
үстүнден токмак билен какды.
- ²⁷ Сисера Ягелиң аягының астында,
ятан еринде жан берди.
- ²⁸ Сисераның эжеси пенжиреден середип,
гөзүни ёла дикип дуршуна перят эдйәр:
„Оглумың арабалары нәме үчин эглендикә?
Нәме үчин атларының аяк сеси эшидиленок?“.
- ²⁹ Акыллы бойдашлары оңа гөвүнлик бердилер.
Мегерем, онуң өзи-де өзүне шейле диерди:
- ³⁰ „Белки, олжа пайлашяндырлар,
херси өзүне бир-ики гызы тутяндыр.
Сисера өз олжа алан затларындан
дүрли реңкли гейимлер сайлаяндыр,
непис нагышлы гейимлерден
мениң үчин сайлаяндыр“.
- ³¹ Гой, сениң душманларың хеммеси
шейдип ёк болсун, я Реббим!
Сени сөййәнлер бар гүйжи билен шөхле сачян
Гүн ялы гүйчли болсун!».

Шондан соң юрт кырк йыллап парахат яшады.

6-нжы бап

Мидянлар ысрайыллары эйәрлер

¹ Ысрайыллар ене-де Реббинң йигренйән ишлерини этмәге башладылар. Реб олары еди йыллап мидянларың элине берди. ² Ысрайыллар мидянларың голастында галдылар. Мидянларың берйән көп жебир-сүтеми себәпли ысрайыллар дагларың говакларында ве башга-да сүмелгелерде өзлерине гизленмәге букулар гурдулар. ³ Ысрайыллар ере тохум сепип, экише башланларында, мидянлар, амалеклер ве гүндогар халклар оларың үстүне чозардылар. ⁴ Олар Ысрайылың еринде чадырлар гулардылар ве тә Газа галасына ченли әхли экинлери ёк эдердилер. Ысрайыллара не гоюн, не өкүз, не эшек хич зат гоймаздылар. ⁵ Олар маллары хем чадырлары билен биле эдил чекиртге чозан ялы болуп гелердилер; оларың өзлериниң хем, дүелериниң хем сан-сажагы ёкды. Олар әхли ери вес-вейран эдердилер. ⁶ Мидянларың сүтеми себәпли ысрайыллар гаты гарып дүшдүлер ве Ребден көмек сорап ялбармага башладылар.

⁷ Ысрайылларың мидянлардан дады-перят эдип, Өзүне ялбарандыкларына гөрә, Реб олар бир пыгамбер иберди. ⁸ Шол пыгамбер олар: «Ысрайыл Худайы Реб сизе: „Мүсүр гулчулыгындан сизи Мен чыкардым. ⁹ Кувватлы мүсүрлилеринң ве сизе сүтем эденлеринң хеммесиниң элинден

Мен халас этдим. Мен олары сизин өңүниңден ковуп, шу ерлери сизе бердим. ¹⁰ Мен Өзүмин сизин Худайыңыз Ребдигими ве сизин аморларың еринде яшажакдыгыңыз, йөне оларын худайларына сежде этмели дәлдигинизи айдыпдым. Йөне сиз Мени динлемедиңиз“ дийип айтды» дийди.

Гедегон сердарлык эдип башлаяр

¹¹ Ине, Реббин иберен перишдеси Опра галасына гелип, дуб агажының ашагында отурды. Бу агач абыгезер уругындан Ёваш диен адамыңкыды. Онуң оглы Гедегон мидянлар билмез ялы, гизлинликде ол ерде үзүм сыкылян сокуда бугдай дөвүп дурды. ¹² Реббин перишдеси оңа гөрнүп: «Эй, эдермен уршужы, Реб сениң билендир!» дийди. ¹³ Гедегон оңа: «Эй женабым, эгер Реб бизин билен болса, онда нәдип бизин башымыза шунча бетбагтлык гелйәр? Ата-бабаларымыз: „Реб бизи Мүсүрден алып чыкды“ дийип, bize гүррүң берйәрдилер. Ханы, Реббин шол гудратлары? Инди Реб бизи терк эдип, мидянларың элине берди» дийди. ¹⁴ Реб Гедегона бакып: «Бар, шу гүйжүң билен гит-де, ысрайылары мидянларың элинден халас эт. Сени Мен иберйәрин!» дийди. ¹⁵ Гедегон: «Я Реб! Мен нәдип Ысрайылы халас эдип билерин? Мениң уругым манаше тиресиниң ин эжизидир. Мен өзүм хем машгаламызың ин кичиси ахырын» дийди. ¹⁶ Реб оңа: «Мен сениң билен боларын. Сен әхли мидянлары эмгенмән гылычдан гечирерсиң» дийди. ¹⁷ Шонда Гедегон Реббе: «Эгер менден разы болсаң, онда Сен Өзүңиң Ребдигини, мениң билен Реббин геплешйәндигини субут эдйән бир аламанат гөркез. ¹⁸ Саңа садака гетирип, өңүнде гойяңчам, бу ерден гитме» дийди. Ол: «Сен гелйәнчән, гарашарын» дийди.

¹⁹ Гедегон гидип, бир овлак сойды ве бир батман ундан петир биширди. Эти себеде салды, чорбасыны күйзә гуйды ве булары гетирип, дуб агажының ашагында Онуң өңүнде гойды. ²⁰ Худайың перишдеси Гедегона: «Эти ве петири шу дашың үстүнде гой-да, үстүнден чорбаны гуй» дийди. Гедегон шейле хем этди. ²¹ Перишдәниң элинде хасасы барды. Ол хасаның ужуны эт билен петире дегренде, дашдан от чыкды. От дашың үстүндәки эт билен петири якып күл этди. Хут шол вагт Реббин перишдеси гөзден гайып болды. ²² Гедегон Реббин перишдесиниң өзи билен геплешендигине дүшүнөнде: «Эй, Хөкмүрован Реб! Маңа көмөк эт! Мен перишдән билен йүзбе-йүз болдум» дийип гыгырды. ²³ Реб оңа: «Ховсала дүшме, рахатлан! Горкма, сен өлмерсиң!» дийди. ²⁴ Гедегон ол ерде Реббе гурбанлык сыпасыны гурды ве оны «Реб рахатдыр» дийип атландырды. (Бу гурбанлык сыпасы абыгезер уругының Опра галасында, дубуң астында хенизе ченли дур).

²⁵ Шол гижәниң өзүнде Реб Гедегона: «Сен какаңың сүрүсинден ики саны өкүз гетир, оларын бири едияшар өкүз болсун. Какаңың Багала гуран гурбанлык сыпасыны йык, онуң янындакы кераматлы Ашера бутуны чап. ²⁶ Соңра белентде Реббе гурбанлык сыпасыны гур. Икинжи өкүзи сой-да, оны шол ерде кераматлы Ашера бутундан алнан одун билен якып, якма гурбанлык эдип бер» дийди. ²⁷ Гедегон өзүниң адамларындан онусыны янына алып гелди-де, Реббин буйругыны ерине етирди. Атасының өйүндәкилериниң хем-де галаның илатының гөреринден горкуп, Гедегон бу иши гижә этди.

²⁸ Галаның адамлары ирден туранларында Багалың гурбанлык сыпасының йыкыландыгыны, онуң янындакы Ашера бутуның чапыландыгыны, тәзе гурлан гурбанлык сыпасында икинжи өкүзиң якыландыгыны гөрдүлөр. ²⁹ «Бу кимиң эден ишикә?» дийшип, бири-бирилеринден сорадылар, ахыры сорап-идәп, муны Ёвашың оглы Гедегоның эдендигини билдилер. ³⁰ Адамлар Ёваша: «Оглуны дашары чыкар, ол өлмели, себәби Багалың гурбанлык сыпасыны йыкыпдыр, онуң янындакы Ашера бутуны чапыпдыр» дийдилер. ³¹ Ёваш өзүниң төверегине үйшен мәхеллә: «Багалы горамак сизе галыпмы? Сиз оны голдаяңызмы? Онуң тарапыны тутан дандана ченли өлөр. Эгер Багал худай болян болса, өзүни йыкандан арыны өзи алсын, Багалың өзи хасаплашсын» дийди. ³² Шол гүнден башлап, Гедегоны Ерубaгал^c дийип атландырдылар, себәби ол Багалың гурбанлык сыпасыны йыкды.

³³ Шу вакадан соң мидянлар, амалеклер, гүндогарың бейлеки халклары бирлешдилер ве Иордан дерясындан гечип, Йизрегел жүлгесинде дүшелге гурдулар. ³⁴ Гедегона Реббин рухы синди. Шондан соң Гедегон сурнай чалып, абыгезер уругыны өз ызына дүшмәге чагырды. ³⁵ Ол

^c *Ерубaгал* – еврейче бу ат *Багалың өзи гөрешсин* диймеги аңладяр.

манашенин эхли тирелерине адам иберип, ол ериң халкыны өз янына топлады. Ол ашерлере, зебулунлара, нафталылар хем чапарлар ёллады. Олар хем сөвеше чыкдылар.

³⁶ Гедегон Худая шейле дийди: «Ысрайылылары мениң үстүм билен халас этжекдигине берен сөзүң чын болса, онда ³⁷ мен харманда гоюн йүнүни дүшэйин. Эгер данданың чыгы дине йүнүн үстүне дүшүп, онун төверегиндәки ерлер гурулыгына галса, онда мениң үстүм билен Ысрайылы Сениң халас этжекдигине гөз етирерин». ³⁸ Шейле хем болды. Эртеси ирден Гедегон йүни сыкып, ондан бир жам сув алды. ³⁹ Гедегон Худая: «Мени язгарма. Сенден ене бир зат дилемәге маңа ругсат эт: гоюн йүни билен ене бир гезек сынаг эдип гөрейин. Гой, инди йүн гурулыгына галсын-да, онун төверегиндәки ерлер чыг болсун» дийди. ⁴⁰ Худай шол гиже шейле хем этди: йүн гуры галып, онун төверегиндәки ерлере чыг дүшди.

7-нжи бап

Гедегон мидянлар билен сөвешйәр

¹ Ерубалгал (ягны Гедегон) хем-де онун янындакы адамлар дандан Харот чешмесиниң башында дүшледилер. Мидянларың дүшелгеси олардан демиргазыкда, Море депесиниң янындакы жүлгедеди.

² Реб Гедегона: «Сениң янындакы гошун Мениң мидянлары сизиң элиңизе береримден жуда көп. Ёгсам, ысрайылылар: „Өз гүйжүмиз билен халас болдук“ дийшип, Мениң өңүмде өвнерлер.

³ Сен халка эшитдирип: „Ким горкак ве йыгра болса, Гилгат дагларындан ызына долансын“ дийип жар эт» дийди. Гедегон олары сынагдан гечирди. Йигрими ики мүн адам ызына гайтды. Он мүн адам шол ерде галды.

⁴ Реб Гедегона: «Энтегем адам көп, олары сувун якасына гетир. Мен Өзүм саңа олары сайлап берейин. Мениң саңа: „Гой, сениң билен гитсин“ диен адамларым сениң билен гитсинлер, „Сениң билен гитмесин“ диенлерим гитмели дэлдирлер, шолар гитмесинлер» дийди. ⁵ Ол адамлары сувун боюна гетирди. Реб Гедегона: «Сувы ит ичиши ялы эдип, дили билен иченлери бир айры дуруз, дызына чөкүп, эглип иченлери бир айры дуруз» дийди. ⁶ Сувы гошавужына алып, дили билен иченлер үч йүз адам болды; бейлеки адамларың хеммеси дызына чөкүп ичди. ⁷ Реб Гедегона: «Сувы дили билен ичен үч йүз адам билен сизи халас эдерин; мидянлары сизиң элиңизе берерин; галан эхли адамлар өз өйлерине гайтсынлар» дийди. ⁸ Шейдип, Гедегон бейлеки ысрайылыларың иер-ичер ялы затларыны хем-де сурнайларыны алып, оларың хеммесини өз чадырларына гойберди. Үч йүз адамы болса алып галды. Мидянларың дүшелгеси жүлгеде, оларың ашак тарапындады.

⁹ Шол гиже Реб она: «Тур, душманың дүшелгесине гаршы сөвешмәге дүш, чүнки Мен олары сениң элине берйәрин. ¹⁰ Эгер сен душманың дүшелгесине сөвеше гитмәге горксан, өз хызматкәриң Фура билен биле гидәй. ¹¹ Сен оларың нәме гүррүн эдйәнлерини динләрсин, шондан соң дүшелгә гаршы сөвешмәге сениң эллерин кувватланар» дийди. Гедегон билен онун хызматкәри Фура икиси дүшелгедәки яраглы гошунуң гөни үстүне гитдилер. ¹² Мидянлардыр амалеклер ве гүндогар халкларың хеммеси жүлгәниң боюна эдил чекиртге үйшен ялыды. Дүелери шейле бир көпди, олар эдил деңиз якасындакы чәге дей сансыз-сажаксызды. ¹³ Гедегон ол ере геленде, бир адам достуна гөрен дүйшүни айдып берип отырды. Ол: «Дүйшүмде бир тегелек арпа чөреги мидянларың дүшелгесиниң үстүндөн тогаланып, чадыра гелип уряр-да, оны йыкяр, чадыр ыранып даргаяр» диййәр. ¹⁴ Бейлеки досты она: «Бу ысрайылы Ёвашың оглы Гедегоның гылыжыдыр. Мидянлары ве онун дүшелгелериндәки тутуш гошунуны Худай онун элине берди» дийип жогап берйәр.

¹⁵ Гедегон бу дүйши динләп, онун ёргудыны эшиденден соң, Реббе сежде этди. Ол ысрайылыларың дүшелгесине доланып гелди-де: «Турун, чүнки Реб мидянларың гошунуны сизиң элиңизе берди» дийди. ¹⁶ Соңра Гедегон үч йүз адамы үч бөлүмө бөлди-де, хеммесиниң элине сурнай, бош күйзе ве күйзәниң ичине-де чыра салып берди. ¹⁷ Соң олар йүзленип: «Маңа середин, мениң эденими гайталан. Оларың дүшелгесине голайланымызда, мениң эден херекетими сиз хем эдерсиниз. ¹⁸ Мен билен янымдакылар сурнай чаларыс, сиз хем дүшелгәниң дашына айланып сурнай чалың хем-де „Реб үчин ве Гедегон үчин!“ дийип гыгырың» дийип табшырды.

¹⁹ Гедегон билен йүз адам ярыгижәниң өң яны, сакчыларың яны чалшылан вагты, дүшелгәниң бир ужундан гелдилер-де, сурнайларыны чалдылар ве эллериндәки бош күйзелерини дөвдүлөр.

²⁰ Үч бөлүмдәкилерин хеммеси-де сурнайларыны чалып, күйзелерини дөвдүлөр. Чеп элинде

чыраны саклап, саг элинде сурнай чалдылар хем-де: «Гылыч Реб үчин, Гедегон үчин!» дийип гыгырышдылар. ²¹ Хер бири дүшелгәнің төверегинде өз орунларында дурдулар: тутуш дүшелгедәкилерин хеммеси ылгашдылар, гыгырышдылар ве гачып башладылар. ²² Үч йүз адамың сурнай чалан вагтындан башлап, Реб дүшелгедәки мидяналарың өз гылычларыны бири-бирилерине урдурды. Мидяналарың гошуны Зерера тарап Бейтшитта ченли, Табадың голайындакы Абелмехоланың серхедине гачды. ²³ Нафталыларың, ашерлерин тиресинден хем-де манашелерин әхли ковумларындан болан ысрайыллар чагырылдылар. Олар мидяналарың ызындан коваладылар.

Гедегон ве эфраимлар

²⁴ Соңра Гедегон тутуш Эфраим даглыгында яшаянлара өз хабарчыларыны ёллап: «Гелин, мидяналарың гаршысына сөвешин. Мидяналара үстүнден гечмәге ёл бермез ялы, Иордан дерясыны ве Бейтбара ченли болан сув чешмелерини эелән» дийди. Хемме эфраимлар чагырылды, олар Бейтбара ченли чешмелери ве Иордан дерясыны эеледилер. ²⁵ Мидяналарың ики баштутаныны: Ореби ве Зееби эле салдылар. Ореби Ореп гаясында, Зееби болса үзүм сыкылян ерде өлдүрдилер (соңра ол ер Зееп дийлип атландырылыпдыр). Эфраимлар мидяналарың ызындан ковдулар. Ореп билен Зеебин келлесини кесип, Иорданың гүндогарында болян Гедегона элтип бердилер.

8-нжи бап

¹ Соңра эфраимлар Гедегона: «Сен нәме үчин бейле этдин, нәме үчин мидяналар билен сөвешмәге гиденинде бизи чагырмадың?» дийдилер. Олар Гедегоны гаты язгардылар. ² Гедегон олар: «Сизин битирен ишинизин янында мениңки дагы нәме? Эфраим Абыгезерин йыгнан үзүминден көп йыгып, өзүни багтлы хасапламанмыды нәме? ³ Худай Мидян баштутанлары Ореп билен Зееби сизин элиңизе берди. Мен сизинкиче иш битирип билдимми?» дийди. Бу сөзлери эшидип, эфраимларың гахары көшешди.

Гедегон мидяналарың үстүнден еңиш газаняр

⁴ Гедегон нәче ядаса-да, душманың ызындан коваламагы довам эдип, өз үч йүз адамы билен Иордан дерясындан гечди. ⁵ Ол Сукодың илатына: «Мениң ызымдан гелйән адамларыма чөрек берин, олар гаты ядав. Мен мидян баштутанлары Зебах билен Селмунаны ызарлап барярын» дийди. ⁶ Эмма Сукодың ёлбашчылары: «Сениң гошуныңа нәме үчин чөрек берели? Зебахы ве Селмунаны сиз эле салдыңызмы нәме?!» дийдилер. ⁷ Гедегон: «Боляр, Реб Зебахы ве Селмунаны мениң элиме беренден соң, шу болшуңыз үчин сизи чөл агажының тикенлери билен хем-де бөвүрслен чыбыклары билен тениңизи парчаларын» дийди. ⁸ Гедегон бу ерден чыкып, Пенувеле гитди ве онуң илатына-да өңки айданларыны гайталады, олар хем Сукодың илатының берен жогабы ялы жогап бердилер. ⁹ Ол Пенувелиң илатына-да: «Еңиш билен ызыма доланып геленимде, шу диңизини йыкарын» дийди.

¹⁰ Зебах билен Селмуна Каркордады. Гүндогарың илатындан йыгнанан, тутуш гошундан дири галан он бәш мүнә голай эсгер хем онуң янындады. Чүнки оларың йүз йигрими мүн сөвешижилери болса өлдүрилипти. ¹¹ Гедегон Нобах билен Ёгбоханың гүндогарындакы кервен ёлы билен барып, оларың гарашмадык вагтында дуйдансыз олар зарба урды. ¹² Мидяналарың Зебах билен Селмуна атлы ики баштутаны гачды, эмма Гедегон олары ковалап тутды. Бүтин гошун алжыраңнылыга дүшди.

¹³ Ёвашың оглы Гедегон Херес гечидиниң үсти билен урушдан гайдып гелди. ¹⁴ Ол Сукодың илатындан бир яш етгинжеги тутды-да, оны сораг этди. Ол Сукот баштутанларының ве яшулуларының етмиш еди санысының адыны язып берди. ¹⁵ Гедегон Сукодың илатының янына гелип: «Сиз: „Сениң ядав адамларыңа чөрек берер ялы, Зебахы ве Селмунаны эле салдыңызмы нәме?“ дийип, мениң үстүмден гүлүпдиниз. Ине, Зебах билен Селмуна» дийди. ¹⁶ Олар Сукодың яшулуларыны ве галаның илатыны чөл агажының тикенлери хем-де бөвүрслен чыбыклары билен жезаландырдылар. ¹⁷ Пенувел диңизини йыкып, галаның илатыны гыргына бердилер.

¹⁸ Гедегон Зебах билен Селмунадан: «Сизин Табурда өлдүренлериниз нәхили адамларды?» дийип сорады. Олар: «Сениң ялыдылар, шазада сыпатлыдылар» дийип жогап бердилер.

¹⁹ Гедегон: «Олар мениң сүйтдеш доганларымды. Ребден ант ичйәрин, эгер сиз олары өлдүрмедик болсаңыз, мен хем сизи өлдүрмездим» дийди. ²⁰ Ол өзүниң илкинжи оглы Етере:

«Тур, олары өлдүр!» дийди. Етгинжек гылыжыны чыкармады, себәби энтэк яш боланы үчин ол горкярды. ²¹ Зебах билен Селмуна Гедегона: «Тур-да, өзүң бизи өлдүр, себәби эркек адамың ишини дине эркек битирип билер» дийдилер. Гедегон туруп, Зебах билен Селмунаны өлдүрди-де, оларың дүесиниң бойнундакы ярым ай шекилли шай-сеплерини алды.

²² Ысрайыллар Гедегона: «Сениң өзүң, оглуң, агтыгың бизе патыша болсун, чүнки сен бизи мидянларың элинден халас этдиң» дийдилер. ²³ Гедегон олар: «Менем, мениң оглумаң сизе патыша болмаз. Реб сизе патыша болар» дийди. ²⁴ Гедегон олар: «Олжа эдип алан алтын гулак халкаларыңыздан маңа хериниз бирини берин» дийди. (Душманда гулак халка көпди, чүнки олар Ысмайылларды). ²⁵ Олар: «Хөвес билен берерис!» дийип, ере гейим дүшәп, онуң үстүне адам башына бир ысырга ташладылар. ²⁶ Алтын-күмүш дүвмелерден, мидян патышаларының гойы гырмызы реңкли гейимлеринден хем-де оларың дүелериниң бойнуна дакылян алтын халкаларыңдан башга, онуң йыгнан дине гулак халкаларының аграмы такмынан бир батман^d болды. ²⁷ Гедегон олардан эфот ясады ве оны өз галасы болан Опрада гойды. Соңра әхли ысрайыллар ол ере гатнап, оңа сежде этдилер. Бу Гедегона хем-де онуң өйүндәкилерин әхлисине гурлан дузақты. ²⁸ Шейлеликте, мидянлар ысрайыллара боюн эгдилер хем-де шондан соң олар баш галдырмадылар. Шейдип, Гедегоның дөврүнде ысрайыллар кырк йыллап парахат яшадылар.

Гедегоның өлүми

²⁹ Ёвашың оглы Ерубәгал өз өйүне гидип, шол ерде яшап башлады. ³⁰ Гедегон көп аяллы болансон, онуң етмиш оглы барды. ³¹ Шекемде яшаян гырнагы хем оңа бир огул догруп берди. Онуң ады Абымелекди. ³² Гедегон гожалык яшына етип өлди, оны абыгезер уругының Опра галасында, өз атасы Ёвашың губры гойлан гүммезде жайладылар.

³³ Гедегон өленсон, ысрайыллар Багал бутларына гатнадылар ве азгынлык эдип, харам ишлере баш гошдулар; Багалберити өзлериниң худаы сайып башладылар. ³⁴ Ысрайыллар даш-төверегиндәки әхли душманларың элинден халас эден өзлериниң Худаы Ребби ятламадылар. ³⁵ Шейле хем, Ысрайыла ве өзлерине эден әхли хайырлы ишлери үчин Ерубәгалын (ягны Гедегоның) өйүне вепалы болмадылар.

9-нжы бап

Абымелек

¹ Ерубәгалың оглы Абымелек Шекеме барып, дайыларына ве өз әжесиниң әхли ковумларына йүзленип: ² «Шекемиң әхли илатына шуны етириң. Сизе Ерубәгалың етмиш оглуның ёлбашчылык эдени говумы я бир адамың? Мениң өз сүегиңизден ве тениңиздендигими унутман» дийди. ³ Онуң дайылары муны Шекемиң илатына етирип, олары ынандырдылар, оларың гөвүнлери Абымелеге тарап өврүлди. «Ол бизиң доганымыз ахырын» дийдилер. ⁴ Олар Абымелеге Багалберит бутханасындан етмиш күмүш теңге алып бердилер. Белли бир ишин башыны тутман, ишсиз, гөвне геленини эдип, гөвүн хошлап гезип йөрен адамлара Абымелек шол күмүшлери берип, олары хакына тутды-да, өз ызына дүшүрди. ⁵ Абымелек Опра галасына өз атасының өйүне гелди ве Ерубәгалың етмиш оглуны, ягны өз доганларыны бир дашың үстүнде өлдүрди. Дине Ерубәгалың иң кичи оглы Ётам гачып гизленендиги себәпли дири галды. ⁶ Шекемиң әхли илаты ве Бейтмиллоның илатының хеммеси барып, Шекемиң голайындакы дуб агажының янында Абымелеги патыша дийип ыглан этдилер.

⁷ Бу хакда Ётама гүррүн беренлеринде, ол Геризим дагына гидип, онуң депесине чыкды-да, белент сес билен гыгырып, шейле дийди: «Эй, Шекемиң илаты! Мени динлән, эгер шейтсеңиз, Худай хем сизиң дилегиңизи диңләр.

⁸ Гүнлерде бир гүн агачлар өзлерине патыша сайламакчы болдулар. Олар зейтун агажына йүзленип: „Бизе патыша бол“ дийипдирлер.

⁹ Зейтун олар: „Мен худаилара ве адамлара берйөн хеззетли ягымы ташлап, башга агачларың үстүнден хөкүм сүрмәге гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹⁰ Соңра агачлар инжир агажына: „Гел-де, сен бизе патыша бол“ дийип йүз тутупдырлар.

^d *Бир батман* – еврейче *бир мұң еди йүз шейкел*. Бу такм. 20 кг дендир.

¹¹ Инжир олар: „Мен өзүмнүң ширин-шекер иймишими ташлап, агачларың үстүндөн хөкүм сүрмөгө гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹² Соң олар үзүм агажына: „Гел-де, бизиң үстүмизден патышалык эт“ дийипдирлер. ¹³ Үзүм агажы олар: „Мен нәме хурайларың ве адамларың гөвнүни гөтерйән ширин-шербетими ташлап, агачларың үстүндөн хөкүм сүрмөгө гидеринми?“ дийип жогап берипдир.

¹⁴ Иң соңунда әхли агачлар тикенли агажа: „Бизе сен патыша болай“ дийипдирлер.

¹⁵ Тикенли агач бейлеки агачлара бакып: „Әгер сиз мениң, хакыкатдан хем, өзүңизе патыша болмагымы ислейән болсаңыз, онда мениң саямда букулын. Әгер шейтмесеңиз, онда тикенли агачдан от чыкып, Ливаның кедр агачларыны якып-яндырар“ дийипдир.

¹⁶ Ине, инди бир середип гөрүң, чыныңыз билен ак йүрекден Абымелеги патыша сайладыңызмы? Ерубагалы хем онуң өйүни нәтдиңиз, онуң хайырлы ишлерине лайык гелйән иш этдиңизми? ¹⁷ Мениң какам сиз үчин сөвешди, өз жаныны гайгырмады. Ол сизи мидяңларың элинден халас этди. ¹⁸ Инди сиз мениң какамың өйүндәкилериниң гаршысына гидип, онуң етмиш оглуны бир дашың үстүндө өлдүрдиңиз, онуң гырнагындан болан оглы Абымелеги болса Шекемиң илатының үстүндөн патыша эдип гойдуңыз, себәби ол сизиң доганыңыз. ¹⁹ Әгер чыныңыз билен ак йүрекден Ерубагал билен онуң машгаласына догры иш эден болсаңыз, онда Абымелеге шатланың, ол хем сизе шатлансын. ²⁰ Эмма бейле этмедик болсаңыз, онда, гой, Абымелекден от чыкып, Шекемиң ве Бейтмиллоның илатыны яксын. Шекемиң ве Бейтмиллоның илатындан от яйрап, Абымелеги көйдүрсин». ²¹ Соңра Ётам Беере гачып гитди ве ол ерде доганы Абымелекден гизленип яшады.

²² Абымелек Ысрайыла үч йыл ёлбашчылык этди. ²³ Худайың эври билен Шекемиң илаты Абымелегиң гаршысына гидип башлады. ²⁴ Бу Ерубагалың етмиш оглуның нәхак ганыны дөкен Абымелекден ве оңа муны этмәге голтгы берен Шекем илатындан ар алмак үчин шейле болды. ²⁵ Шекемлилер дагың ёкарсында талаңчылары гойдулар. Олар өзлериниң деңинден гечйәнлерин әхлисини таладылар. Бу барада Абымелеге хабар етирилди.

²⁶ Абымелеге гаршы чыкан Ебедин оглы Гагал өз доганлары билен Шекеме гелди. Шекемиң илаты олар бил баглады. ²⁷ Олар мейдана чыкып, өз үзүмлерини йыгдылар. Үзүм енжилйән сокы билен енжип, сыкып сувуны алдылар. Байрам этдилер, өз хурайларына сежде этдилер. Ийип-ичип, Абымелеги нәлетледилер. ²⁸ Гагал шонда: «Биз Абымелеге гуллуқ эдер ялы, Абымелек ким? Биз нәхили адам экеник? Онуң атасы Ерубагал дәлми? Онуң ёлбашчысы Зебул дәлми? Говусы, шекемлилериң атасы Хаморың ковумлларына гуллуқ эдин, Абымелеге гуллуқ этмек нәмә герек? ²⁹ Әгер-де халк Абымелеги мениң элиме берсе, мен оны ковардым ве Абымелеге: „Өз эсгерлериңиң саныны көпелт-де, сөвеше чык“ диердим» дийди.

³⁰ Гагалың айдан сөзлерини эшиденде, галаның ёлбашчысы Зебулың гахары кекирдегине гелди. ³¹ Ол хилегәрлик билен Арумадакы Абымелеге гизлин шейле хабар иберди: «Ине, Гагал ве онуң доганлары Шекеме гелип, халкы сениң гаршыңа аяга галдырярлар. ³² Сиз шейле эдиң: өзүң ве янындакылар гиже туруң-да, мейданда букуда эсгерлери отурдын. ³³ Ирден, Гүн догуберенде, туруң-да, гала хужүм эдиң, Гагал ве онуң янындакы адамлар өңүңизден чыканда, сен олары аяман, элинде барыны эт».

³⁴ Гиже Абымелек ве онуң янындакы адамлар Шекемиң голайында дөрт бөлек эдип, эсгерлерини гойдулар. ³⁵ Гагал гелип, галаның дервезесиниң янында дурды. Абымелек хем-де букуда отуран адамлар букудан чыкып йоредилер. ³⁶ Гагал гелйән адамлары гөрүп, Зебула: «Ана, дагың ёкарсындан адамлар ашак инип гелйәрлер» дийди. Зебул оңа: «Дагың көлегеси сана адам болуп гөрүңйәндир» дийди. ³⁷ Гагал ене-де: «Ине, адамлар бейикден ашак инип гелйәрлер. Бир бөлүмиң эсгерлери палчының дуб агажындан бәрик гелйәрлер» дийди. ³⁸ Зебул оңа: «Ханы инди сениң „Биз Абымелеге гуллуқ эдер ялы, ол киммишин?“ диен дилиң ниреде? Булар сениң шол эсгермедик адамларың дәлми нәме? Бар инди, чык-да, олар билен сөвеш-дә!» дийди. ³⁹ Гагал Шекем илатының өңүне дүшүп гитди-де, Абымелек билен сөвешди. ⁴⁰ Абымелек онуң ызындан ковалады; Гагал ондан гачды. Гала дервезесине ченли аралыкда болан сөвешде көп адам гырылды. ⁴¹ Абымелек Арумада галды. Зебул Гагалы ве онуң доганларыны Шекемден чыкарып кожды.

⁴² Эртеси халк экин мейданына чыкды. Бу барада Абымелеге хабар бердилер. ⁴³ Ол өз адамларыны алып, олары үч бөлүме бөлди-де, мейданда букуда отуртды. Халкың галадан чыканыны гөрүп, дуйдансыз оларың үстүни басып, олары гырдырды. ⁴⁴ Абымелек ве онуң янындакы гошун бөлүми галаның дервезесиниң агзына тарап сүйшенде, онуң бейлеки ики

бөлүми мейдандакыларың үстүне чозуп, олары гырдылар. ⁴⁵ Абымелек узунлы гүн сөвешди ве галаның илатыны гырып, галаны вейран этди ве ол ере дуз сепдирди.

⁴⁶ Шекем диңинде галан адамлар муны эшидип, әхлиси Әйлберит бутханасының иң берк гораг ерине гирдилер. ⁴⁷ Шекем диңиндәкилерин хеммесиниң Әйлберите йыгнанандыкларыны Абымелеге айтдылар. ⁴⁸ Шонда Абымелек ве онуң янындакы адамлар Салмон дагына гитдилер. Абымелек өз яны билен палта әкидип, агач шахаларыны чапды-да, өз эгниниң үстүне алды ве янындакылары: «Мен нәме эден болсам, деррев сиз хем шоны эдин» дийди. ⁴⁹ Эсгерлерин хер бири агач чыбыкларыны чапып, Абымелегин ызы билен гитдилер ве чыбыклары диңин төверегине үйшүрүп, оны отладылар. Шекем диңиндәки мүңе голай эркеклер ве аяллар өлдүлөр.

⁵⁰ Соңра Абымелек гидип, Тебез диен галаны габады ве оны эеледи. ⁵¹ Галаның ортарасында берк диң барды. Аял-эркек, умуман, галаның илатының хеммеси шол ере гачдылар. Олар диңин ичине гирип, гапыларыны бекледилер ве онуң депесине чыкдылар. ⁵² Абымелек диңиң янына гелип, онуң дашыны габады, оны отламак үчин гапыларының янына барды. ⁵³ Шонда бир аял дегирмен дашыны Абымелегин келлесинден зыңып, онуң келлечанагыны дөвди. ⁵⁴ Абымелек шол махал өз янындакы яраг гөтерйән етгинжегини чагырды-да, оңа: «Гылыжыңы ялаңачла-да, мени өлдүр, мен барада „Оны аял өлдүрди“ дийлен гүррүң яйрамасын» дийди. Етгинжек дессине оңа гылыжыны салды, ол жан берди. ⁵⁵ Абымелегин өленини гөрөн ысрайылларын херси өз өйли-өйүне доланды.

⁵⁶ Шейдип, Абымелегин өз етмиш саны доганыны өлдүрүп, атасының өйүне эден хыянатчылыгыны Худай онуң өзүне гөркезди. ⁵⁷ Шекемиң илатының эден әхли женаятчылыгыны Худай оларың өз башларына салды. Олары Ерубгалың оглы Ётамың гаргышы тутды.

10-нжы бап

Тола сердар

¹ Абымелекден соң Ысрайылы халас этмек үчин ысакар тиресинден Додоның агтыгы Пуванын оглы Тола аяга галды. Ол Эфрайым даглыгында ерлешйән Шамыр диен ерде эфрайымларың арасында яшады. ² Ол йигрими үч йыл Ысрайыла сердар болды. Соңра ол дүңйәден өтди, оны Шамырда жайладылар.

Яйыр сердар

³ Ондан соң, Ысрайыла йигрими ики йыллап Гилгатлы Яйыр сердар болды. ⁴ Онуң отуз оглы барды; олар отуз эшекли болуп, херси бир эшек мүнйәрди. Олар Гилгадың отуз галасына өз хөкүмлерини йөредйәрдилер. Хенизе ченли шол галалар Хаввосйайыр^е дийлип атландырыляр. ⁵ Яйыр арадан чыканда, оны Камон галасында жайладылар.

Ысрайыллар ене Реббе ялбарялар

⁶ Ысрайыллар ене Реббиң йигренйән ишлерини эдип башладылар. Ысрайыллар Багал билен Ашторет бутларына хем-де Арамың, Сидоның, Мовабың, аммонларың, пилиштлилерин худайларына гуллуқ эдип башладылар. Ребби болса терк этдилер, Оңа гуллуқ этмедилер. ⁷ Шонуң үчин Реббиң Ысрайыла гахары гелди. Ол ысрайыллары пилиштлилерин ве аммонларың элине берди. ⁸ Шол йыл олар ысрайыллары даргадып, олар гаты азар бердилер. Иорданың гүндогарындакы Гилгатда, ягны аморларың еринде яшаян әхли ысрайыллара олар он секиз йыллап сүтем этдилер. ⁹ Иң соңунда яхуда, бенямин ве эфрайым тирелери билен урушмак үчин аммонлар Иордандан гечдилер. Ысрайыллар улы гайгы-алада галдылар. ¹⁰ Олар Реббе йүзленип: «Биз Сениң өнүнде гүнә этдик, өз Худайымыз Сени терк эдип, багаллара гуллуқ этдик» дийип энрешдилер.

¹¹ Реб ысрайыллара шейле дийди: «Сизи мүсүрлилерин хем, аморларың хем, аммонларың хем, пилиштлилерин хем элинден азат эден Мен дәлми? ¹² Сидонлар, амалеклер ве моваплылар сизе сүтем эден вагты Мени чагыраныңызда, Мен сизи оларың элинден халас этдим. ¹³ Сиз Мени унутдыңыз ве башга худайлара гуллуқ этдиниз, шонуң үчин Мен сизе инди рехим этжек дәл. ¹⁴ Барың, өз сайлан худайларыңызга йүз тутуң, гысажа дүшениңизде, сизи, гой, шолар халас

^еХаввосйайыр – еврейче бу ат *Яйырың обалары* диймеги анладяр.

эдиберсинлер». ¹⁵ Ысрайыллар Реббе йүзленип: «Биз Сениң өңүнде гүнәли, бизе ислән жезаңы берип билерсин, йөне бу гүн бизи халас эт!» дийдилер. ¹⁶ Шейдип, олар кесеки худайлардан йүз өврүп, ене Реббе гуллуқ эдип башладылар. Реб оlara ене-де дөзмеді.

¹⁷ Аммонлар үйшүп, Гилгатда дүшелге гурдулар. Ысрайыллар йыгнанып, Миспада дүшелге гурдулар. ¹⁸ Гилгат халкының тиребашылары бири-бирилерине: «Аммонларың гаршысына ким илкинжи болуп урша башласа, шол адам Гылгадың тутуш илатына баштутан болар» дийдилер.

11-нжи бап

Ефтах сердар

¹ Гилгатда Ефтах диен бир эдермен уршужы барды. Ефтахың әжеси азгын аялды; какасының ады Гилгатды. ² Гылгадың өз никалы аялы хем бирнәче огул догруппды. Гылгадың өз аялыңдан болан огуллары улалып, йигит чыканларында, олар Ефтах: «Сен башга аялдан болан огулсын, шоңа гөрә сен бизиң атамызың өйүңден хич зат мирас алмарсын» дийип, оны ковдулар. ³ Ефтах өз доганларыңдан гачып, Топ дийлен ерде орнашды ве дашына үйшен бозгаклара баш болуп уграды.

⁴ Бирнәче вагдан соң аммонлар ысрайылларың үстүне чоздулар. ⁵ Шонда Гылгадың яшулулары Ефтахы алып гайтмак үчин Топ үлкесине гитдилер. ⁶ Олар Ефтах: «Сен гел-де, бизе серкерде бол, аммонлар билен уршалы» дийдилер. ⁷ Эмма Ефтах оlara: «Мени йигренип, атамың өйүңден кованлар сиз дәлми, әйсем? Бу гүнки гүн башыңыза иш дүшенде, мен сизе герек болдуммы?» дийди. ⁸ Шонда Гылгадың яшулулары Ефтах: «Шейле болан болса-да, биз инди саңа тарап өврүлдик. Йөр, биле аммонларың гаршысына сөвешели! Сен бизиң үстүмизден, тутуш Гилгат халкына баштутанлык эт!» дийдилер. ⁹ Ефтах оlara: «Әгер-де сиз аммонлар билен сөвешмек үчин мени ызыма алып гитсеңиз, Реб хем олары мениң элиме берсе, шонда мен баштутаныңыз боларың» дийди. ¹⁰ Гилгат яшулулары Ефтах: «Бизе Реб шаят болсун, биз сениң сөзүңден чыкмарыс» дийдилер. ¹¹ Шейлеликде, Ефтах Гилгат яшулулары билен гитди. Халк оны өзүне баштутан ве серкерде эдип сайлады. Ефтах шонда Миспада Реббиң хузурында сөз сөзледі.

¹² Ефтах аммон патышасына: «Сен мениң юрдумың үстүне чозар ялы, арамызда нәме болан зат бар?» диен сөзлери айтмак үчин, онуң янына өз илчилерини иберди. ¹³ Аммон патышасы Ефтахың илчилерине шейле жогап берди: «Ысрайыллар Мүсүрден гайдып гелйәркәлер, Арноңдан Ябок ве Иордан деряларына ченли аралыкдакы ерлерими мениң элимден алдылар; шол ерлери маңа урушсыз гайдып бер». ¹⁴ Ефтах аммонларың патышасының янына тәзеден илчилер иберди. ¹⁵ Оңа шу ашақдакылары айтмакларыны буюрды:

«Ефтах муны айдыр: ысрайыллар моваплыларың ве аммонларың юрдуны алмады, ¹⁶ себәби ысрайыллар Мүсүрден чыканларында, Гызыл деңзине^f ченли чөлүң үсти билен гидип, Кадеше гелдилер. ¹⁷ Соңра олар: „Юрдуңың ичинден гечмәге бизе ругсат эт“ диен хайыш билен Эдом патышасына өз илчилерини ибердилер, эмма Эдом патышасы динлемеди. Ысрайыллар Мовап патышасының янына хем илчилер ёлладылар, эмма ол хем разы болмады. Шоңа гөрә ысрайыллар Кадешде галдылар. ¹⁸ Олар чөлүң ичи билен Эдом хем-де Мовап юрдундан совлуп гечдилер-де, Мовабың гүңдогар арачәгинде, Арноның аңырсында ерлешдилер, эмма Мовабың мейданының ичине гирмедилер, чүнки Арнон Мовабың чәги болуп дурярды. ¹⁹ Соңра ысрайыллар Хешбон галасына, аморларың ханы Сихоның янына өз илчилерини иберип: „Юрдуңың ичинден гечип, өз еримизе аралашмага ругсат эт“ дийдилер. ²⁰ Эмма Сихон ысрайылларың гечип гитмегине разылык бермеді. Ол өз халкыны йыгнап, Яхсада дүшелге гурды ве ысрайыллар билен сөвеше гирди. ²¹ Ысрайыл Худайы Реб Сихоны хем-де онуң халкыны ысрайылларың элине берди. Ысрайыллар олары еңдилер. ²² Олар аморларың Арноңдан Ябок дерясына ченли ве чөлден тә Иордана ченли болан әхли ерини басып алдылар. ²³ Шейдип, Ысрайыл Худайы Реб Өз халкы Ысрайылың бәхбиди үчин аморлары басып алды. Инди хем сен олары ызына алжак болярсыңмы? ²⁴ Сен өз худайың Кемошың өзүне берен ериниң үстүңден элик эденокмы нәме? Биз хем Худайымыз Реббиң бизиң бәхбидимиз үчин басып алан ерине элик әдйәрис. ²⁵ Сен Мовап патышасы Сипорың оглы Баллақдан говумы нәме? Ол Ысрайыл билен терслешдими я урушдымы? ²⁶ Ысрайыллар әййәм үч йүз йыл бәри Хешбонда ве она дегишли обаларда, Арогерде ве она дегишли обаларда хем-де Арнона якын

^fГызыл деңиз – еврейче *Гамыш деңзи*.

эхли галаларда яшап гелйэрлер. Сиз нэме үчин шонча вагтлап ол галалары элемедиңиз? ²⁷ Мен сениң өңүнде гүнэкэр дәл, сен болса мениң гаршыма уруш башлап, маңа яманлык эдйэрсин. Инди, гой, хөкүм йөрөдйән Реб ысрайыллар билен аммонларың арасында хөкүмдар болсун-да, хөкүм чыкарсын». ²⁸ Эмма Ефтахың бу сөзлерине Аммон патышасы гулак асмады.

²⁹ Ефтах Реббин рухы сиңипди. Ол Гылгадың ве Манашениң үстүнден гечди. Ол Гилгатдакы Миспениң үстүнден гечип, аммонларың үстүне гитди. ³⁰ Ефтах Реббин өңүнде ант ичип, шейле дийди: «Эгер Сен аммонлары мениң элиме берсең, ³¹ онда мен аммонлары еңип, ызыма доланып геленимде дервезэмден илкинжи чыкан Сениңкидир. Мен шоны Реббе якма гурбанлык эдип бержекдирин». ³² Ефтах дерядан гечип, аммонлар билен урушмага гитди. Реб олары Ефтахың элине берди. ³³ Ысрайыллар Арогерден Мините ченли оларың йигрими галасыны хем-де Абелкерамыма ченли аралыгы гыргына берип, улы еңиш газандылар. Шейдип, аммонлар ысрайыллара боюн эгдилер.

Ефтах ве онуң гызы

³⁴ Ефтах Миспадакы өйүне геленде, онуң өз гызы эли депрекли танс эдип, өңүнден чыкды; онуң еке гызы барды, башга оглы-да, гызы-да ёкды. ³⁵ Ол гызыны гөрөнде, якасыны йыртып: «Вах, гызым, сен мениң багтымы гаралтдың! Инди сен хем мени ынжалыкдан гачырдың! Чүнки мен Реббин өңүнде өз агзым билен касам этдим, инди нэдип ондан боюн гачырайын» дийди. ³⁶ Гыз какасына: «Кака, сен Реббин өңүнде өз агзың билен нэме касам эден болсаң, ерине етирибер, чүнки Реб сени аммон душманларыңдан үстүн чыкарды» дийди. ³⁷ Ол ене какасына: «Маңа ики ай мөхлет бер. Мен дага гидип, жораларым билен гезим эдейин ве дурмуша чыкмакдан махрум боландыгымың агысыны аглайын» дийди. ³⁸ Какасы: «Боляр, гидэй» дийип, оны ики айлап гойберди. Ол өз жоралары билен гитди-де, дагда бой гызлыгына өлжегине ики айлап яс тутды. ³⁹ Ики ай геченсоң, ол какасының янына доланып гелди. Какасы гызы барада эден касамыны ерине етирди, ол бой гызлыгына өлди. Шондан соң ысрайыл гызларының арасында ⁴⁰ Гилгатлы Ефтахың гызының ясыны тутмак үчин, хер йылда дөрт гүн дага гитмек дәби пейда болды.

12-нжи бап

Ефтах билен эфрайымларың уршы

¹ Эфрайымлар урушмак үчин бир ере йыгнандылар ве Иордан дерясыңдан гечип, Сафона гелдилер. Олар Ефтах: «Сен нэме үчин аммонлар билен урушмага гиденде бизи чагырып, өзүң билен алып гитмедин? Биз сениң өзүң билен билеликте өйүңи отларыс» дийдилер. ² Ефтах олара шейле дийди: «Мениң ве мениң адамларымың аммонлар билен бир улы давамыз барды. Мен сизи көмеге чагырдым, эмма сиз гелип, мени оларың элинден гутармадыңыз. ³ Сизин мени халас этмежегинизе гөзүм етенде, мен жанымы ховп астында гоюп, аммонларың үстүне гитдим. Реб олары мениң элиме берди. Инди нэме бу гүн сиз мениң билен урушмага гелдиңизми?» ⁴ Ефтах Гылгадың эхли эркеклерини чагырды-да, эфрайымлар билен урушды. Гилгатлылар эфрайымлары гырдылар, себэби эфрайымлар олар: «Эй, эфрайым ве манаше халкларының арасында яшаян гилгатлылар! Сиз Эфрайымдан гачан дөнүклерсиниз!» дийипдилер. ⁵ Гилгатлылар эфрайымларың элинден Иордан дерясының гүзерини алдылар. Дири галан эфрайымлардан бири: «Иордан дерясыңдан гечмөге ругсат эдэйиң» дийсе, Гылгадың адамлары: «Сен эфрайымлы дәлми?» дийип сорардылар. Эгер ол «Ёк» дийип жогап берсе, ⁶ олар она: «Ханы, „шибболет“ дийип айт» диердилер. Шонда ол «шибболет» дийэйсе, онда оны Иордан дерясының гүзеринде өлдүрердилер. Чүнки эфрайымлар «ш» сесини айдып билмейэндиклери үчин, она дерек «с» сесини айдярддылар. Шейдип, гилгатлыларың элинден кырк ики мүң эфрайымлы өлди.

⁷ Ефтах Ысрайылда алты йыллап сердар болды. Ол өленде, оны өз Гилгат галасында жайладылар.

Дүрли сердарлар

⁸ Ефтах өленден соң, бейтуллахамлы Ыбсан Ысрайылда сердар болды. ⁹ Онуң отуз оглы ве отуз гызы болуп, гызларыны башга тирелере дурмуша чыкарып, огулларыны-да башга тирелерден

өерди. Ол еди йыл Ысрайылың сердары болды. ¹⁰ Ыбсан арадан чыканда, оны Бейтуллахамда жайладылар.

¹¹ Ондан соң зебулунлы Элон Ысрайыла сердар болуп, оны он йыллап доландырды. ¹² Элон өленде, оны Зебулундакы Аялонда жайладылар.

¹³ Ондан соң пиратонлы Хиллелиң оглы Абдон Ысрайыла сердар болды. ¹⁴ Онуң кырк оглы ве отуз агтыгы болуп, оларың херси бир эшек мүнди. Ол Ысрайыла секиз йыллап сердар болды. ¹⁵ Хиллелиң оглы Абдон өленде, оны Эфрайымдакы амалеклериң яшаян даглыгында, Пиратон диен ерде жайладылар.

13-нжи бап

Шимшон сердарың догулмагы

¹ Ысрайыллар ене-де Реббиң йигренйән ишлерини этдилер. Шол себәпли Реб кырк йыллап ысрайыллары пилиштлилериң элине берди

² Шол дөвүрде Сорада дан тиресинден Манова диен бир адам болупдыр; онуң аялы өнелгесиз экен. ³ Реббиң перишдеси онуң аялының янына гелип: «Сен өнелгесиз болсаң-да, гөврели боларсың ве бир огул дограрсың. ⁴ Сен өзүңи аяп сакла, арак-шерап ялы гүйчли ичгилерден ичме, харам затлардан ийме. ⁵ Чүнки сен гөврели боларсың ве огул дограрсың; онуң келлесине пәки дегмели дәлдир, себәби энесиниң ичинде дүвлен гүнүнден башлап, ол чага Худая назыр[§] болар, ол пилиштлилериң элинден Ысрайылы халас эдер» дийди. ⁶ Аялы адамсының янына гелип, шейле дийди: «Мениң яныма Худайың адамы гелди, даш кешби Худайың перишдесиниңки ялы, хайбатлы, горкунч. Мен онуң ниреден геленини сорамадым, ол маңа өз адыны хем айтмады. ⁷ Ол маңа: „Сен гөврели боларсың, огул дограрсың, арак-шерап ялы гүйчли ичгилерден ичме, харам затлардан ийме, чүнки гөвреде галан гүнүнден башлап, ол Худая назыр болар“ дийип айтды».

⁸ Манова Реббе йүзленип: «Я Реб! Гой, бизе иберилен Худайың адамы янымыза ене-де гелсин хем-де бизден догулжак чага нәме этмелидигимизи өвретсин» дийип ялбарды. ⁹ Худай Манованың сесини эшитди ве Манованың аялы мейдандака, Худайың перишдеси онуң янына гелди. Эмма аялың адамсы янында ёкды. ¹⁰ Аялы шол вагт ылгап гидип: «Мениң яныма өңки гелип гиден адам гелди» дийип, адамсына хабар берди. ¹¹ Манова аялы билен ол адамың янына барды ве ондан: «Мениң аялым билен геплешен сенми?» дийип сорады. Перишде: «Мен!» дийип жогап берди. ¹² Манова оңа: «Сениң айданларың амала ашанда, биз ол чага нәхили гарамалы ве оңа нәме этмели?» дийип сорады. ¹³ Реббиң перишдеси Манова: «Гой, сениң аялың мениң айданларымы этсин. ¹⁴ Ол үзүмден өндүрилен затлары иймесин; арак-шерап датмасын, харам затлардан асла иймесин. Аялың мениң буйранларымың әхлисини бержай этмелидир» дийди.

¹⁵ Манова Реббиң перишдесине: «Сениң үчин бир овлагы тайярлаянчак, сени ёлундан сакламага ругсат эт» дийди. ¹⁶ Реббиң перишдеси Манова: «Сен мени сакласаң-де, мен сениң нахарыңи иймерин, эмма сен якма гурбанлык тайярламак ислесең, онда оны Реббе хөдүр эт» дийди. (Манова бу адамың Реббиң перишдесидигини билмейәрди). ¹⁷ Манова Реббиң перишдесине: «Айданларың хакыкат боланда, биз сени алкышлар ялы, өз адыңи айт» дийди. ¹⁸ Реббиң перишдеси оңа: «Мениң адымы нәме сораарсың? Ол өрән тәсиндир!» дийди.

¹⁹ Манова овлак билен галла садакасыны дашың үстүне гетирип, тәсин гудратлар эдйән Реббе берди. ²⁰ Гурбанлык сыпасының үстүнден ялын асманга галып угранда, Реббиң перишдеси ялын билен биле ёкары гөтерилди. Муны гөрен Манова билен онуң аялы ере йүзин йыкылдылар. ²¹ Реббиң перишдеси Манова билен аялына шондан соң гайдып хич гөрүнмеди. Манова онуң Реббиң перишдесидигини шонда билип галды. ²² Манова өз аялына: «Догрудан хем, биз хөкман өлерис, чүнки биз Худайы гөрдүк» дийди. ²³ Аялы оңа: «Эгер Реб бизи өлдүрмек ислән болса, бизиң элимизден якма гурбанлыгымызы ве галла садакамызы кабул этмезди, бизе шол тәсинликлери гөркезмезди, бу затлары бизе мәлим этмезди» дийди.

²⁴ Аялы огул догурды ве оңа Шимшон диен ат гойды. Чага өсүп кемала гелди, Реб оңа ак пата берди. ²⁵ Сора билен Эштаволың аралыгындакы Маханаданда боланда Шимшоны Реббиң рухы галкындырып башлады.

[§] Назыр – Бу өзүни Худая багышлан адамларың сачына пәки дегирмезлик нышаныдыр.

14-нҗи бап

Шимшон өйленйәр

¹ Гүнлерде бир гүн Шимшон Тимна гиденде, пилиштли бир гызы гөрди. ² Ол барып, өз эжесине ве какасына: «Мен Тимнада пилиштли гызлардан бирини гөрдүм. Шоны мана алып берин» дийди. ³ Эмма эжеси билен какасы оңа: «Нәме үчин сен сүннетсиз пилиштли халқдан гыз алжак болярсын? Нәме өзли-өзүнде, тутуш илимизде сен өйленер ялы гыз ёкмы?» дийдилер. Шимшон какасына: «Маңа шоны алып бер, себәби ол мениң гөвнүме ярады» дийди. ⁴ Бу ишин Реб тарапындан боляндыгыны, пилиштлилерин гаршысына чыкмак үчин, Онуң аматлы пурсаты гөзлейәндигини Шимшоның эжеси билен какасы билмейәрди. Шол вагтлар ысрайылларын үстүнден пилиштлилер хөкүм сүрйәрди. ⁵ Шимшон, онуң эжеси ве какасы Тимна тарап уградылар. Олар Тимнадакы үзүмчиликден гечип барыркалар, Шимшон бир яш ёлбарсын арлаян сесини эшитди. ⁶ Шимшона улы гүйч билен Реббин рухы синди, ол ёлбарсы эдил бир овлажыгы бөлеклейән ялы эдип, дүйт-мүйт этди; онуң элинде хич зат ёкды. Ол бу эден ишини эжесине-какасына айтмады. ⁷ Барып, ол гыз билен геплешиди; ол Шимшоның гөвнүне ярады.

⁸ Бирнәче гүнден соң Шимшон ол гыза өйленмек үчин гиденде, ол шол ёлбарсын маслыгыны гөрмек үчин совулды. Серетсе, ёлбарсын маслыгында бал арыларын өйжүги хем-де бал бар экен. ⁹ Ол балдан гошавужыны долдуруп, ёлбойы ялап ийип гитди, эжесиниң ве какасының янына геленде олар-да берди. Олар хем ийдилер, эмма балы ёлбарсын маслыгындан аландыгыны Шимшон олар айтмады.

¹⁰ Шимшоның какасы гызыңка гелди, Шимшон шол ерде, адатча, өйленйән йигитлерин эдиши ялы еди гүнләп той тутды. ¹¹ Той башлананда, онуң янында биле болар ялы, оңа отуз саны дост сайладылар. ¹² Шимшон олар: «Мен сизе бир матал айтжак; эгер сиз оны маңа тоюң еди гүнүниң довамында догры чөзүп берсениз, онда мен сизе отуз саны непис дон хем-де отуз лай көйнек берерин. ¹³ Эгер-де чөзүп билмесеңиз, онда сиз маңа отуз саны непис дон ве отуз лай көйнек берерсениз» дийди. Олар Шимшона: «Маталыны айт, эшидели» дийдилер.

¹⁴ Шимшон олар маталыны айтды:

«Иегенден иймит чыкды,

Гүйчлүден шүйжүлик чыкды».

Маталы үч гүнләп чөзүп билмедилер.

¹⁵ Дөрдүнжи гүн^h дийленде, олар Шимшоның аялына: «Адамыңы ыр, ол бизе маталы чөзүп берсин; ёгсам, өзүни-де, какаңың өйүни-де отларыс, сиз бизи иң соңкы задымыза ченли талап, гедай гоймак үчин чагырыпмыдыңыз?» дийдилер. ¹⁶ Шимшоның аялы адамсының янында аглап: «Сен мени йигренйәрсин, мени сөймейәрсин, мениң илимин йигитлерине матал айтдың, маңа оны чөзүп беренок» дийди. Шимшон оңа: «Өз эжеме, какама чөзүп берипдиринми, саңа чөзүп берер ялы» дийди. ¹⁷ Онуң аялы тоюң бүтин довамында, еди гүнләп аглады. Аялы өзеленип дурансоң, ахырсоңунда, единжи гүн диенде Шимшон оңа маталың чөзгүдини айтды. Шимшоның аялы өз илиниң йигитлерине маталың чөзгүдини айдып берди. ¹⁸ Единжи гүн дийленде, Гүн батмаздан өң, йигитлер Шимшоның янына гелип:

«Балдан сүйжи,

ёлбардан гүйчли нәме бар»

дийдилер.

Шимшон олар: «Сиз мениң гөләм аркалы ер сүрмедик болсаңыз, маталы чөзүп билмездиниз» дийди. ¹⁹ Оңа Реббин рухы синди, ол Ашкелона гидип, ол ерде отуз адамы өлдүрди. Оларын эшигини сыпырып алды-да, маталы чөзенлере бир лай көйнек гетирип берди. Онсоң ол газаба мүнүп, өз какасының өйүне гайтды. ²⁰ Шимшоның аялыны болса, ол өйлененде, оңа иң якын дост болуп отурана дурмуша чыкардылар.

^h Дөрдүнжи гүн – Бу сөзлөр кәбир гадымы голязмалардан алнан, йөне эсасы голязмаларда *единжи гүн*.

15-нжи бап

Шимшон пилиштлилерден ар аляр

¹ Бирнөче гүнден соң, бугдай дөвеги вагтында Шимшон бир овлак алып, аялыны гөрмөгө гелди. Шимшон ятылян отага өз аялының янына гиржекдигини айданда, аялының какасы оңа ёл бермеди. ² Аялының какасы оңа: «Сен өз аялыңдан йүз өвренсиң өйдүп, мен оны той вагтында саңа иң якын дост болана эре бердим. Ине, онуң кичи гыз жигиси ондан хем овадан дәлми? Аялының дерегине белки шуны аларсың?» дийди. ³ Шимшон олара: «Инди пилиштлилере яманлык этсем, мениңки хак болар» дийди. ⁴ Шимшон үч йүз саны тилкини тутуп, гуйрукларыны жүбүт-жүбүтден бири-бирине данды. Соңра чыралары алды-да, олары хер ики тилкиниң гуйругының арасына беркитди. ⁵ Ол тилкилери отлап, пилиштлилерин бишен бугдайларының үстүне гойберди-де, оларың орулмадык бугдайларыны ве күделенен бугдайларыны, үзүмлерини хем зейтун агачларыны отлады.

⁶ Пилиштлилер: «Муны ким бейле этдикэ? Бу тимналының гиевси Шимшоның ишидир, себэби онуң гайынатасы Шимшоның аялыны той вагтында Шимшона дост болана алып берди» дийдилер. Шонуң үчин пилиштлилер ол аялы ве онуң какасыны отладылар. ⁷ Шимшон олара: «Сиз шейле этсеңиз-де, мен сизден арымы алянчам ынжалмарын» дийди. ⁸ Шимшон оларың үстүне газап билен топулды-да, оларың инжиклерини ве уйлуқларыны дөвүшдирди. Шондан соң, ол Эйтам гаясындакы говага гитди.

⁹ Пилиштлилер Яхудада дүшелге гурдулар ве тө Лехэ ченли яйрадылар. ¹⁰ Яхуданың илаты олардан: «Сиз нэме үчин бизиң гаршымыза чыкдыңыз?» дийип соранларында, олар: «Шимшон бизе нэме эден болса, биз хем оңа шейле этмек ниети билен оны тутуп эжитмөгө гелдик» дийдилер. ¹¹ Үч мүн саны Яхудалы чыкып, Эйтам гаясындакы говага тарап гитдилер ве барып Шимшона: «Бизиң үстүмизден пилиштлилерин хөкүм сүрйөндиклерини сен билеңокмы нэме? Сен бизи нэме үчин бейтдиң?» дийдилер. Шимшон: «Олар маңа нэме эден болсалар, мен хем олар шоны этдим» дийди. ¹² Олар: «Биз сени даңып, пилиштлилерин элине бермек үчин гелдик» диенлеринде, Шимшон олара: «Мени өлдүрмежегиңизе ант ичин» дийди. ¹³ Олар: «Ёк, өлдүрмерис, биз сени диңе данарыс-да, пилиштлилерин элине берерис» дийдилер. Оны ики саны төзе танап билен дандылар-да, говақдан чыкарып алып гитдилер.

¹⁴ Олар Лехэ етенлеринде, пилиштлилер оны улы гыкылык билен гаршыладылар. Шонда Реббин рухы гүйч билен Шимшона сиңип, оңа эгирт улы гүйч берди велин, онуң эллерини даңмак үчин уланылан танаплар эдил отда янан зыгыр ялы болды. Онуң эллериндэки танаплар чөзлүп гитди. ¹⁵ Ол яңы өлен эшегиң гурамадык эңини тапып, элине алды-да, онуң билен уруп, мүн адамы өлдүрди. ¹⁶ Шимшон шонда шейле дийди:

«Бир эшек эңи билен
и́ки топар йыгыны ятырдым.
Бир эшек эңи билен
мүң адамы өлдүрдим».

¹⁷ Шу сөзлери айдып, элиндэки эңи ташлады ве ол ере Раматлехи¹ дийип ат дакды.

¹⁸ Ол өзүниң өрэн сувсаяндыгыны дуйды ве Реббе йүзленип: «Сен Өз гулуңа бейик еңиш бердиң; инди болса мен сувсузлыкдан өлүп, сүннетсиз пилиштлилерин элине дүшмелими?» дийди. ¹⁹ Худай Лехиде бир чукуржыгы эмеле гетирди, ондан сув чыкды. Ол сувдан ичип ганды, гүйжи ызына гайдып гелди ве ол кувватланды. Шу гүнлере ченли Лехидэки шол ере Эйнихакор² дийилйэр.

²⁰ Ысрайылда пилиштлилерин агалык сүрен дөврүнде, Шимшон йигрими йыллап ысрайыллара сердар болды.

¹ *Раматлехи* – еврейче бу ат *эшек эңи* диймеги аңладяр.

² *Эйнихакор* – еврейче бу ат *Оны чагыраның чешмеси* диймеги аңладяр.

16-нҗы бап

Шимшон Газада

¹ Гүнлерде бир гүн Шимшон Газа геленде бир азгын аяла саташып, шонун билен гитди.
² Газаның илаты: «Шимшон гелипдир бәрик» дийшип, төверекде гаймалашды. Олар: «Жахан ягтылянча гарашарыс, оны өлдүрерис» дийип, узынлы гиже галаның дервезесини гаравулладылар. ³ Шимшон ярыгижә ченли ятды, гижәниң ярында турды-да, барып, гала дервезесиниң гапыларының ики сөесини килтлери билен билеликте гопарып, оны омзуна алып, Хеброның гаршысындакы дагың депесине элтип гойды.

Делиланың Шимшона дөнүклик этмеги

⁴ Шондан соң Шимшон Сорек жүлгесинде яшаян бир аяла ашык болды. Онуң ады Делилады.
⁵ Пилиштли ханлар ол аялың янына гелип: «Биз оны даңып, өзүмизе боюн эгдирип билер ялы, сен угруны тап-да, онуң бейик гүйжүниң нәмедедигини өзүне айтдыр. Шейтсен, бизиң херимиз саңа бир мүн бир йүз күмүш тенне берерис» дийдилер.

⁶ Делила Шимшондан: «Сен маңа айтсана, бейле бейик гүйжи ниреден алярсың? Сени нәме билен даңсаң, боюн эгдирип болар?» дийип сорады. ⁷ Шимшон оңа: «Эгер-де мени энтэк гурамадык еди саны яй кирши билен даңсалар, мен гүйчден гачып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ⁸ Пилиштли ханлар ол аяла энтэк гурамадык тәзеже еди саны яй киршини гетирип бердилер. Ол шонун билен Шимшоны даңды. ⁹ Шол вагт пилиштлилерден бирнәче адамлар шол отагда букулып отырдылар. Аял Шимшона: «Шимшон! Сениң үстүне пилиштлилер гелйәрлер» дийди. Шимшон яй киршини эдил от деген йүплүгин өлнушы ялы эдип, үзүп ташлады. Онуң гүйжүниң нәмедедиги билинмән галды.

¹⁰ Делила Шимшона: «Сен мени самсык хасап эдйәрсин, ялан сөзлейәрсин. Инди бери айдай, сени нәме билен даңып болар?» дийди. ¹¹ Шимшон оңа: «Эгер-де мени өң уланылмадык тәзе йүп билен даңсалар, мен гүйчден гачарын, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ¹² Делила тәзе йүп алып, оны даңды-да, оңа: «Шимшон! Сениң үстүне пилиштлилер гелйәрлер» дийди. Шол вагт пилиштлилерден бирнәче адам шол отагда букулып отырдылар. Шимшон оны-да от деген йүплүгин өлнушы ялы эдип, үзүп ташлады.

¹³ Делила Шимшона ене: «Сен мени самсык хасап эдйәрсин, ялан сөзлейәрсин. Айтсана, сени нәме билен даңып болар?» дийди. Ол: «Мениң сачымың еди өрүмини гаты өрерсин-де, оны докма докалян гурала берк чекдирип данарсын. Шонда мен гүйчден гачып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди. ¹⁴ Делила Шимшоны өз дызының үстүнде уклатды. Ол укланда, онуң сачының еди өрүмини алды-да, олары пугта өрүп, докма докалян гуралда чекдирип беркитди хем-де оңа: «Сениң үстүне пилиштлилер гелйәрлер, Шимшон!» дийди. Ол укудан оянды-да, докма докалян гуралы ондакы мата билен билеликте гопарып ташлады. Онуң гүйжүниң нәмедедиги ене билинмән галды.

¹⁵ Делила оңа: «Сениң йүрегин мениң билен дәл экен. Нәдип сен маңа: „Мен сени сөййәрин“ дийип билйәрсин? Үч гезек сен мени самсык хасап этдин, гүйжүниң нәмедедигини маңа айтмадың» дийди. ¹⁶ Делила хер гүн сорап, Шимшоның йүрегине дүшди. Ол оны халыс иризип, жанындан бизар этди. ¹⁷ Шимшон ахырсонунда оңа өз йүрегини ачды: «Мен энтэк эжемин гөвресиндекәм Худая назыр боландыгым үчин, мениң келләме хениз пәки деген дәлдир. Эгер мениң сачым сырылса, гүйжүм менден гидер; мениң гүйжүм гачып, бейлеки адамлар ялы боларын» дийди.

¹⁸ Шейдип, ол әхли сырыны Делила ачды. Шундан соң, Делила: «Инди гелиберин, ол маңа өз йүрегини ачды» дийип айтмага пилиштли ханлара хабарчы иберди. Пилиштли ханлар эллери күмүш пуллы гелдилер. ¹⁹ Делила Шимшоны өз дызының үстүнде уклатды. Онуң сачының еди өрүмини сырдырмак үчин адам чагырды-да, оңа сырмагы буюрды. Шимшон эжизленип башлады, онуң гүйжи гачды. ²⁰ Делила: «Сениң үстүне пилиштлилер гелйәрлер, Шимшон!» диенде, ол оянып, өңки гезекдәки ялы өз-өзүни бошатмакчы болды. Эмма ол Реббин инди өзүнден йүз өврендигини билмейәрди. ²¹ Пилиштлилер оны тутуп, гөзлерини ойдулар. Газа гетирип, ики саны бүрүнч зынжыр билен гандалладылар. Оңа зынданда дегирмен үветдилер. ²² Шол аралықта онуң келлесиниң сырылан ерлерине сач чыкып башлады.

Шимшон ар алып, дүниәден өтйөр

²³ Пилишт ханлары өзлериниң худайы Дагона жуда көп гурбанлыклар берип, шады-хоррамлык этмек үчин йыгнандылар. Олар: «Душманымыз Шимшоны худайымыз бизиң элимизе берди» дийишдилер. ²⁴ Халк Шимшоны гөрөнде: «Көпүмизи өлдүрип, ерлерimizi тоздуран душманымыз худайымыз бизиң элимизе берди» дийшип, өз худайларыны алкышламага башладылар. ²⁵ Мес болан жемагат: «Шимшоны гетириң, гой, ол бизиң гөвнүмизи ачсын» дийип гыгырышды. Шимшоны зындандан гетирип, онуң үстүнден гүлүп башладылар, масгараладылар, соңра оны сүтүнлериң аралыгында дуруздылар. ²⁶ Шимшон элинден тутуп, өзүни идип йөрөн йигдекчө: «Мени шу жайы саклаяң сүтүнлериң янына элт, шолара сөөнейиң» дийди. Йигдекче шейле хем этди. ²⁷ Жайың ичи аял-эркеклерден долуды; пилишт ханлары хем шол ердеди. Жайың үстүнде-де үч мүнө голай аял-эркек барды. Оларың бары Шимшона томаша эдйәрдилер.

²⁸ Шимшон Ребби чагырды-да: «Эй, Хөкмүрован Реб, мени ядыңа сал. Эй, Худай! Маңа ене бир гезежик кувват бер, ики гөзүм үчин, пилиштлилер билен бир гезекде хасаплашайың» дийди. ²⁹ Шимшон жайы саклаяң сүтүнлериң бирине саг элини, бейлекисине чеп элини дирәп, олары еринден сүйшүрди. ³⁰ Шимшон: «Гой, пилиштлилер билен биле өлейиң» дийип, бар гүйжи билен сүтүнлери итенде, жай ханларың, жайдакы әхли адамларың үстүне йыкылды; Шимшоның өзи өлен вагты өлдүренлери онуң бүтин өмрүнде өлдүренлеринден хас көп болды. ³¹ Онуң доганлары, какасының тутуш машгаласы гелип, Шимшоның жеседини әкитдилер ве оны гетирип, Зора билен Эштаволың аралыгында, какасы Манованың губры гойлан гүммезде жайладылар. Ол ысрайыллара йигрими йыллап сердар болды.

17-нжи бап

Миканың бутлары

¹ Эфрайым даглыгында Мика диен бир адам барды. ² Ол өз әжесине: «Сен бир мүн бир йүз саны күмүш теңнәни огурлатдың, оны алана мениң янымда гаргыш этдиң, сениң шол күмүшлериң менде, олары мен алдым. Эмма мен олары хәзир саңа гайтарып берйән» дийди. Әжеси: «Реб сени ялкасын, оглум!» дийди. ³ Ол бир мүн бир йүз саны күмүш теңнәни әжесине гайтарып берди. Әжеси оңа: «Оглум, мен сениң үчин бу күмүшлерден ойма хем-де гуйма бут ясатмакчы болуп, өз элим билен Реббе ниетледим, олары саңа берйәрин» дийди. ⁴ Оглы олары әжесине гайтарып беренде, әжеси ики йүз саны күмүш теңнәни алды-да, күмүш уссасына берип, шол күмүшлерден ойма хем-де гуйма бут ясатдырды; олар Миканың өйүнде дурды. ⁵ Мика тарапындан салнан бир саны ыбадат эдилйән өй барды. Ол эфот^k ве бутлар ясады хем-де өз огулларының бирини руханы эдип белледи. ⁶ Шол дөвүрде ысрайылларың патышасы ёкды. Хер ким өз исләнини эдйәрди.

⁷ Яхуданың Бейтуллахам галасында яшаян бир левилериң йигиди барды. ⁸ Ол яшамага аматлы бир ер тапмак үчин Яхуданың Бейтуллахам галасындан чыкып гитди. Ол Эфрайым даглыгында яшаян Миканың өйүне гелди. ⁹ Мика ондан: «Ниреден гелйәрсин?» дийип соранда, ол: «Яхуданың Бейтуллахам галасындан гелйәрин, өзүм хем левилердендириң; яшар ялы ер гөзлейәрин» дийди. ¹⁰ Мика оңа: «Мениң өйүмде галыбер. Мениң генешчим хем руханым боларсың. Мен сениң гарныңы дойрайың, йылда бир лай гейим-гежим хем-де он саны күмүш теңне берейиң» дийди. ¹¹ Леви йигит Миканың өйүнде галмаклыга разылык берди. Мика оңа өз оглы ялы серетди. ¹² Мика леви йигидини руханычылыга белледи, шейдип, бу яш йигит Миканың өйүнде яшаберди. ¹³ Мика: «Инди Реббиң маңа ягшылык этжекдигини билйәрин, себәби леви йигиди мениң руханым болды» дийди.

18-нжи бап

Леви йигиди ве дан тиреси

¹ Шол дөвүрде ысрайылларың патышасы ёкды. Данлар өзлерине яшар ялы ер гөзлейәрдилер, себәби шол вагта ченли ысрайылларың тирелериниң арасында оларың мүлк пайы хениз

^kЭфот – Руханының гейими. Сөзлүге серет.

пайланманды. ² Данлар өз уругундан, Сора хем Эштавол галаларындан бәш саны даяв эркек адамы ер гөзлемек хем-де маглумат топламак үчин гизлинликде угратдылар.

Олара: «Барың, ассырынлык билен ер гөзлән» дийдилер. Олар Эфрайым даглыгына, Миканың өйүне гелип етдилер ве гижәни шол ерде гечирдилер. ³ Миканың өйүндә боланда, олар леви йигидини онуң сесинден танадылар-да, ичерик гирдилер ве ондан: «Сени бу ере ким гетирди? Бу ерде сен нәме ишлейәрсин? Нәме себәпден сен бу ерде?» дийип сорадылар. ⁴ Бу йигит олара Миканың өзүне эденлерини айтды. «Мен хакына ише дурдум, мен онуң руханысы» дийди. ⁵ Олар рухана: «Сен Худайдан сорап, бизе билип бер, биз өзүмиң элумызың шовлы болжагына-болмажагына гөз етирели» дийдилер. ⁶ Руханы олара: «Аркайын гидибериң, сизин элуңыз Реббин назарында» дийди.

⁷ Бу бәш адам ол ерден гайдып, Лайыша гелди. Онуң илатының сидонлылар ялы парахат ве асуда яшаяндыгыны, олары сидонларың доландырандыгыны гөрдүләр. Оларың хемме зады барды. Олар асуда ве аладасыз яшаярдылар. Олар сидонлардан узакда яшаярдылар ве хич ким билен арагатнашык сакламаярдылар. ⁸ Соңра олар Сора хем-де Эштавола өз тиредешлеринин янына гайдып гелдилер; тиредешлери олардан: «Гуртмы, тилки?» дийип сорадылар. ⁹ Олар: «Биз бир ер гөрдүк, топрагы жуда говы. Сиз нәме бейле пикире батдыңыз, икиржиңленмән-де, барып, ол ери эелән. ¹⁰ Сиз ол ерде хич бир аладасы болмадык халкы гөрәрсиниз. Оларың ери-де өрән гиң. Худай олары сизин элиңизе берендир. Ол ерде асыл етмезчилик эдйән зат ёк» дийдилер.

¹¹ Данлардан болан алты йүз саны эркек адам ярагларыны дакынып, Сорадан ве Эштаволдан чыкып уградылар. ¹² Олар барып, Яхудадакы Кыратегарымда дүшелге гурдулар. Шоңа гөрә ол ер хенизе ченли Маханадан¹ дийлип атландырылар, бу Кыратегарымың гүнбатырыдыр. ¹³ Олар бу ерден эфрайымларың яшаян даглыгына тарап гитдилер ве Миканың өйүниң янына гелдилер.

¹⁴ Лайышы гөздән гечирмәге өң гелип гиден бәш адам өз доганларына: «Шу өйлерин биринде эфот, ойма хем гуйма бут ве башга бутлар бар, сиз шоны билийәрсинизми? Инди нәме этмелидигиңизи өзүңиз билиң» дийдилер. ¹⁵ Булар ол ере бардылар. Миканың топар болуп дуран өйлеринин биринде болян леви йигидиниңкә гирдилер, онуң билен саламлашдылар. ¹⁶ Ярагларыны дакынан алты йүз саны дан адамлары дервезәниң агзында дурдулар. ¹⁷ Ер гөрмәге өңки гелен бәш адам өе гирип, эфоты, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары алдылар. Руханы дервезәниң агзында ярагларыны дакынан алты йүз адамың янында дурды. ¹⁸ Миканың өйүне гирип, эфоты, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары аландарында, руханы олара: «Нәме эдйәрсиниз?» дийди. ¹⁹ Олар рухана: «Сем бол! Йөр бизиң билен гит, бизе яшулулык хем руханылык эдерсин. Дине бир адама руханылык этмек говумы я-да Ысрайылың тутуш бир тиреси билен уругына?» дийдилер. ²⁰ Руханы бегенип, эфоты, ойма хем гуйма буты ве башга бутлары алып, яңкы гелен адамлар билен гитди. ²¹ Олар чагалары, маллары, әхли гошлары өндән гойберип, ёла дүшдүләр.

²² Олар Миканың өйүндән узаклашып башланда, Мика данлар билен сөвешмәге гоңшуларыны чагырды. Олар данларың ызындан коваладылар, ²³ оларың ызындан гыгырдылар. Данлар Мика тарап өврүлип: «Саңа нәме герек? Я уршасың гелйәрми?» дийдилер. ²⁴ Мика олара: «Сиз мениң ясадан хуайларым билен руханымы алып гитдиңиз. Ханы инди маңа нәме галды? Ене-де: „Нәме герек?“ дийип сораарсыңыз» дийди. ²⁵ Данлар оңа: «Сем бол, ёгсам, бизиң гахарымызы гетирерсин, онсоң өзүңиң-де, тутуш машгалаңың-да жаныны жәхеннеме иберерис» дийдилер. ²⁶ Данлар өз ёллары билен гидибердилер, Мика болса оларың өзүндән гүйчлүдиклерини гөрүп, ызына доланды ве өйүне гайдып гелди.

²⁷ Данлар Миканың ясан сежде эдилйән затларыны хем-де онуң өйүндә яшан руханыны алып, Лайыша тарап гитдилер. Ол ере барып парахат ве аладасыз яшаян халкы гылычдан гечирип, галаны отладылар. ²⁸ Ол ердәкилере көмек эден тапылмады, себәби олар Сидондан узакдады, хич ким билен арагатнашык сакламаярдылар. Ол гала Бейтрехобың голайында ерлешйәрди, данлар галаны тәзедән гурдулар-да, ол ерде яшап башладылар. ²⁹ Олар Якубың оглы Даның хатырасына ол гала Дан диен ат бердилер; галаның өңки ады Лайышды. ³⁰ Данлар сежде эдилйән буты отуртдылар. Мусаның агтыгы^m Гершомың оглы болан Ёнатаның өзи ве онуң огулары

¹Маханадан – еврейче бу ат Даның дүшелгеси диймеги аңладар.

^mМусаның агтыгы – Бу сөзләр кәбир гадымы голязмалардан алнан, йөне эсасы голязмаларда Манашениң агтыгы.

тә юрт есирлиге алынанча данлара руханылык этдилер. ³¹ Худайың өйүниң Шилода болан вагтының бүтин довамында, Мика тарапындан ясалан сежде эдилйән бут шол ерде сакланды.

19-нжы бап

Бенямин тиреси масгара иш эдйәр

¹ Ысрайылың патышасыз заманында, Эфрайым даглыгында бир леви яшайрды. Ол Яхуда юрдунуң Бейтуллахам галасындан бир аялы гетирип, онуң билен яшап башлады. ² Ол аял өйкелешип, левиниң янындан өз атасы өйүне, Бейтуллахам галасына гитди; ол атасы өйүнде дөрт айлап болды. ³ Соңра адамсы аялы билен ярашып, оны гетирмек үчин ызындан уграды. Онуң янында бир хызматкәри билен ики саны эшеги барды. Аялы адамсыны атасы өйүне салды. Гайынатасы оны гүлер йүз билен гаршылап, өз өйүнде саклады. ⁴ Гайынатасы гиевсини өйүнде галмаклыга ырды. Олар бу ерде ийип-ичип, үч гүн ятдылар. ⁵ Дөрдүнжи гүн олар ир ояндылар, ол адам туруп гитмекчи болды. Аялың какасы өз гиевсине: «Бир дөвүм чөрек ийиң, йүрексе эдиниң, соң хеммәниз биле гидерсиңиз» дийди. ⁶ Олар отуруп, биле ийип-ичдилер. Аялың какасы өз гиевсине: «Ене бир гүн гал, кейпиңи сазла» дийди. ⁷ Ол адам ене туруп гитмекчи болды, эмма гайынатасы оны галмаклыга ырды. Ол ене бир гиже ятды. ⁸ Бәшинжи гүн, ирден ол туруп гитмекчи болды. Аялың какасы оңа: «Бир затлар гарбаның, өйледен соң гидерсиңиз» дийди. Олар биле ийип-ичдилер. ⁹ Ол адамың өзи, аялы ве хызматкәри гитмекчи болуп, ерлеринден туранда, аялың какасы гиевсине: «Серет, гүн яшып, агшама голайлап баряр. Бу гиже-де бу ерде ятың, дем-дынжыңызы алып, өйүңизе эртир ир билен туруп гидерсиңиз» дийди. ¹⁰ Эмма ол адам ятмага разы болман, туруп гидиберди. Ол Ябуса, ягны хәзирки Иерусалиме тарап гитди. Онуң янында йүкли эшеклери, хызматкәри барды.

¹¹ Олар Ябуса голайлашанларында, гүн яшып барярды. Хызматкәр өз хожайынына: «Йөр, Ябуса баралы-да, гижәни шол ерде гечирели» дийди. ¹² Хожайыны оңа: «Ёк, биз Ысрайыла дегишли болмадык бир кесекилеринг галасына бармарыс, Гибга гидерис. ¹³ Гибга я-да Рама етжек болалы, гижәни шоларың биринде гечирерис» дийди. ¹⁴ Шейдип, олар ёлларыны довам этдирдилер. Олар беняминлеринг Гибга галасына етенлеринде, Гүн батыпды. ¹⁵ Олар гиже Гибгада ятмак үчин шол тарапа өврүлдилер. Барып, галаның меркези көчесинде дүшледилер; хич ким олары өйүне чагырмады.

¹⁶ Бир гожа өзүниң экин мейданындан өйүне гайдып гелйәрди. Ол бу ере эфрайымларың яшаян даглыгындан гелипди, Гибгада яшайрды. Бу ериң илаты болса беняминлерди. ¹⁷ Гожа ёлагчылары гөрүп, олардан: «Ниреден гелип, нирә барярысыңыз?» дийип сорады. ¹⁸ Ол адам: «Биз Яхуданың Бейтуллахам галасындан гелйәрис, инди хем Эфрайым даглыгына тарап, өйүме барярын. Бизи хич ким өйүне чагырмады. ¹⁹ Эшеклеримиз үчин от-иймимиз, өзүм, аялым ве хызматкәрим үчин чөрек хем шерап бар, хич хили етмезчилигимиз ёк» дийди. ²⁰ Гожа оңа: «Аркайың бол, етмейән задыңы берейин, йөне көчеде ятма» дийди. ²¹ Гожа олары өз өйүне алып барды, эшеклерине ийм берди, олар аякларыны ювдулар, ийип-ичдилер.

²² Олар яңы бир язылып-йянанларында, галаның азгын адамлары жайың дашыны габадылар. Гапыны юмруклап, өйүң хожайынына: «Өйүңе гелен эркеги дашарык чыкар, биз оны зорлажак» дийип гыгырдылар. ²³ Өйүң хожайыны дашарык чыкды-да: «Ёк, доганлар, бейле азгынчылык этмән, ол мениң мыхманым, сиз бейле айып иш этмән. ²⁴ Ичерде мениң эл дегмедик гызым ве ол адамың аялы бар. Олары дашары чыкарайың, олар ислән ишинизи эдиң, йөне бу адама дегмән» дийди. ²⁵ Эмма олар гаррыны динлемедилер. Шонда яңкы гелен адам өз аялыны зор билен чыкарып, оларың элине берди. Адамлар узак гиже ол аялы зорлап, намысына дегдилер. Дандан олар оны гойбердилер. ²⁶ Даң агаранда, аял адамсының мыхман болан өйүниң гапысына гелип йыкылды ве жахан долы ягтылянча, шол ерде ятды.

²⁷ Ол аялың хожайыны ёлуны довам этдирмек үчин ирден гапыны ачып, дашарык чыканда, өз аялының эллерини гапының босагасының үстүнде гоюп ятандыгыны гөрди. ²⁸ Ол аялына: «Тур, гидели» дийди, эмма аялдан жогап болмады, себәби ол эййәм өлүпди. Ол аялыны эшегине йүкләп, өз өйүне алып гитди. ²⁹ Өйүңе гелип, элине пычак алды-да, аялының он ики сынасыны кесишдирип, он ики бөлеги Ысрайылың он ики тиресине пайлады. ³⁰ Ол чапарлар ёллап, олар муны гөрөнлере шуны айтмагы табшырды: «Ысрайылларың Мүсүрден гелен гүнүнден бәри, мунуң ялы зат гөрлүп-эшидилмәнди. Инди ойланып гөрүң, маслахатлашып, бизиң нәме этмелидигимизи айдын».

20-нжи бап

Бейлеки тирелер беняминлерден ар алярлар

¹ Соңра демиргазыкда Дандакы, гүнортада Беершебадакы ве гүндогарда Гилгатдакы әхли ысрайыллар бу чагырыша жогап бердилер. Оларың хеммеси бир адам ялы болуп, Миспада Реббин хузурында йыгнанышдылар. ² Ысрайылларың әхли тирелериниң ёлбашчылары Худайың адамларының йыгнагына үйшдүлер. Гылычларыны ялаңачлан дөрт йүз мүн саны эсгер хем шол ердеди. ³ (Беняминлер ысрайылларың Миспада үйшендиклерини эшитдилер). Ысрайыллар: «Нәдип бейле масгарачылык болуп билди?» дийип сорадылар.

⁴ Леви адам өлдүрилен аялың адамсы шейле жогап берди: «Мен өз аялым билен беняминлериниң Гибга галасына барып, гиже шол ерде ятдык. ⁵ Гибганың адамлары гиже бизиң ятан жайымызың дашыны габадылар. Мени өлдүржек болдулар, мениң аялымы масгаралап, тә өлинчә зорладылар, ол өлди. ⁶ Мен аялымы ол ерден гетирип, кесишдирдим-де, Ысрайылың әхли ерине ибердим, чүнки Ысрайылда када-кануна лайык гелмейән, масгарачылыклы иш этдилер. ⁷ Ине, сиз ысрайыллар, хеммәниз шу болан ише середиң хем-де шу ерде нетиже чыкарын» дийди.

⁸ Тутуш халк бир адам ялы болуп турды-да, шейле дийди: «Бизиң хич хайсымыз өз чадырларымыза гитмерис, өз өйүмизе доланмарыс. ⁹ Инди биз Гибганы, гөр, нәдерис: биже атып, онуң үстүне кимиң гитмелидигини сайларыс. ¹⁰ Ысрайылларың эркек адамларының ондан бириси гошун үчин иер-ичер ялы затлар гетирер, галанларының хеммеси беняминлериниң Гибгада масгарачылыклы иш эдендиклери үчин, олары жезаландырмага гидер». ¹¹ Ысрайыллар бир адам ялы болуп, агзыбирлик билен Гибга галасының үстүне гитмек үчин йыгнандылар.

¹² Ысрайылларың әхли тиреси беняминлере векил иберип: «Сизде нәхили бейле нежис иш эдилепдир. ¹³ Сиз Гибгадакы шол азгын адамлары бизиң элимизе табшырын, биз олары өлдүрип, эрбетликлери көки-дамары билен Ысрайылдан гопарып ташларыс» дийдилер. Эмма беняминлер өз доганлары болан ысрайыллары динлемедилер. ¹⁴ Беняминлер ысрайылларың гаршысына урушмак үчин, беняминлере дегишли галалардан гелип, Гибга галасына йыгнандылар. ¹⁵ Шол гүн беняминлериниң галаларындан йыгнанып, найзаларыны ялаңачлан эсгерлериниң саны йигрими алты мүн адам болды. Ондан башга-да, Гибга галасындан йыгнанып эсгерлериниң саны еди йүз адамдан ыбарат болды. ¹⁶ Шол адамларың ичиндәки еди йүз саны сайлама эсгер чепбекейди, оларың сапан билен атян дашы сачың тарына дегмән гечмезди. ¹⁷ Дине беняминлер дәл, әйсем, ысрайыллар-да гылычларыны ялаңачлапдылар, оларың саны дөрт йүз мүн адамдан ыбаратды, хеммеси-де урушмага укыпдыды.

¹⁸ Ысрайыллар Бейтеле бардылар-да: «Хайсымыз урша илки башларыс?» дийип, Худайдан сорадылар.

Реб: «Яхуда өнүрти башлар» дийди.

¹⁹ Ысрайыллар эртеси ирден Гибганың янында дүшелге гуруп ерлешдилер. ²⁰ Ысрайыллар беняминлериниң гаршысына чыкдылар-да, Гибганың голайында сөвешмәге тайярланып, нызама дурдулар. ²¹ Беняминлер Гибгадан чыкдылар, шол гүн йигрими ики мүн ысрайылы ере яздылар. ^{22–23} Ысрайыллар Реббин хузурына гелип, тә агшама ченли аглап яс тутдылар ве Ондан: «Биз өз доганымыз болан беняминлер билен ене-де сөвеше гирелими?» дийип сорадылар. Реб: «Оларың гаршысына чыкың» дийди. Ысрайыллар догумланып, шол өңкүси гүн барып дуран ерлеринде ене-де сөвешмәге нызама дурдулар.

²⁴ Ысрайыллар икинжи гүн дийленде беняминлериниң үстүне бардылар. ²⁵ Беняминлер шол гүни Гибгадан ысрайылларың гаршысына чыкдылар ве олар бу гезек он секиз мүн иң гүйчли эдермен ысрайыл уршужыларыны гылычдан гечирдилер.

²⁶ Шонда әхли ысрайыллар тутуш халк болуп, Бейтеле бардылар. Олар отуруп, Реббин хузурында агладылар ве шол гүн агшама ченли агыз бекледилер. Мал союп, Реббе якма хем-де саламатлык гурбанлыгыны бердилер. ^{27–28} Худайың Әхт сандыгы шонда шол ердеди ве она Харуның оглы Элгазарың оглы Пинехас ёлбашчылык эдйәрди. Ысрайыллар Ребден: «Доганымыз болан беняминлериниң гаршысына сөвешмәге гиделими я-да ёк?» дийип сорадылар. Реб: «Гидиң, эртир Мен олары сизиң элиңизе берерин» дийди.

²⁹ Ысрайыллар Гибганың төверегинде букуда адам гойдулар. ³⁰ Үчүнжи гүн дийленде ысрайыллар беняминлериниң үстүне бардылар ве сөвешмек үчин Гибганың янында өңкүлери ялы нызама дурдулар. ³¹ Беняминлер ысрайылларың гаршысына хүжүм эдип, галадан

дашлашдылар-да, Бейтеле тарап гидйән ёлда хем-де Гибга тарап экин мейданының үсти билен гечйән ёлуң үстүнде ысрайыллары ене-де өңкүси ялы өлдүрдилер. Ысрайыллардан отуза голай адам өлдүрилди. ³² Беняминлер: «Биз олары өңки еншимиз ялы ене енерис» дийдилер. Ысрайыллар болса: «Олардан гачалы-да, оларың үнсүни ёллара тарап совуп, олары галадан дашлашдыралың» дийдилер. Шейле хем этдилер. ³³ Әхли ысрайыллар ерлеринден турдулар-да, Багал-тамарада нызама дурдулар. Ысрайылларың букуда гоян адамлары Гибганың гүнбатар тарапындан букудан чыкдылар. ³⁴ Гибганың янына Ысрайылың әхли еринден сайланып алнанларың он мүнүси гелди ве газаплы сөвеш башланды, йөне беняминлер энтэк өзлерине бетбагтлык гарашяндыгыны билмейәрдилер. ³⁵ Реб беняминлери ысрайылларың өңүнде еңлише сезевар этди. Шол гүн ысрайыллар гылычларыны ялаңачлан йигрими бөш мүн бир йүз бенямини өлдүрдилер.

³⁶ Беняминлер өзлериниң еңилйәндиклерине дүшүндилер. Ысрайыллар өз орунларыны беняминлере бердилер, себәби олар Гибганың голайында букуда отуранлара бил баглапдылар.

³⁷ Букудакылар Гибга тарап топулдылар-да, тутуш галадакылары гылычдан гечирдилер.

³⁸ Галадан ёкарык галян түссе букудакыларың чозмагы үчин дуйдурыш болсун дийип, ысрайыллар өзара айдышдылар. ³⁹ Шейлеликте, ысрайыллар сөвеш мейданындан ыза чекиленде, беняминлер ысрайылларың отуза голай адамыны боюн эгдирдилер. Олар: «Ине, ысрайыллар ене-де өңкүси ялы бизиң өңүмизде йыкылып ятырлар» дийдилер велин, эдил шол вагт ⁴⁰ галаның депесинде түссе сүтүн гөрнүшинде ёкары галып башлады. Беняминлер ызына середенлеринде, тутуш галаның депесинден түссәниң гөгә гөтерилйәндигини гөрдүлер.

⁴¹ Ысрайыллар ызларына доландылар, беняминлер өзлериниң бетбагтлыга учрандыкларыны гөрүп, ызларына гайтмага горкдулар. ⁴² Олар ёла дүшүп, чөле тарап ысрайыллардан гачып башладылар. Эмма ысрайыллар оларың ызларындан галман етип, олары өлдүрдилер, галадан чыкканларыны болса шол ерде гырдылар. ⁴³ Ысрайыллар беняминлериң дашыны габадылар-да, оларың ызындан ковуп, Гибганың гүндогар тарапына етенде, оларың әхлисини боюн эгдирип гырдылар. ⁴⁴ Беняминлериң он секиз мүн саны гүйчли уршужыларыны өлдүрдилер. ⁴⁵ Галанлары чөле, Риммон гаясына тарап гачдылар, ёлларда ысрайыллар оларың ене бөш мүнүсини өлдүрдилер ве Гидома ченли ызындан коваладылар-да, оларың ене ики мүнүни өлдүрдилер.

⁴⁶ Беняминлерден шол гүн жеми йигрими бөш мүн адам өлди, оларың хеммеси-де гүйчли әдермен адамларды. ⁴⁷ Галан алты йүз саны бенямин чөле тарап Риммон гаясына гачды ве олар дөрт айлап шол гаяда галдылар. ⁴⁸ Ысрайыллар ене-де ызына беняминлериң үстүне гитдилер-де, галадакы әхли илаты, маллары, чем гелен затлары гылычдан гечирдилер. Соңра шол ердәки галан әхли галалары отлап ёк этдилер.

21-нжи бап

Бенямин тиресиниң ыкбалы чөзүлйәр

¹ Ысрайыллар: «Хич биримиз беняминлере гыз бермерис» дийип, Миспада ант ичдилер.

² Ысрайыллар Бейтеле гелип, Худайың хузурында агшама ченли гаты сес эдип, зар-зар аглашдылар. ³ Олар: «Эй, Ысрайыл Худайы Реб! Ысрайыла нәме болды? Ысрайылдан инди бир тире ёк болуп йитип гитмелими?» дийдилер. ⁴ Эртеси гүни илат ирден туруп, ол ерде мал өлдүрдилер, гурбанлык сыпасыны ясап, якма хем-де саламатлык гурбанлыгыны бердилер.

⁵ Ысрайыллар: «Реббиң хузурында болуп гечен йыгнанышыга ысрайыл тирелеринден ким гелмедикә?» дийишдилер. Бу йыгнанышыга гелмедиклериң өлдүрилжекдиги барада ант ичилип касам эдилди. ⁶ Ысрайылларың беняминлере, ягны, өз доганларына небислери агырып: «Инди ысрайылларың бир тиреси кесилип ташланды. ⁷ Биз оларга гыз бермезлиге Реббиң хузурында ант ичдик. Инди оларың дири галанларының аял меселесини нәхили чөзмели боларкак? ⁸ Миспадакы Реббиң хузурында болан йыгнанышыга Ысрайыл неслинден гелмедик бармы?» дийишдилер. Йыгнанышыга Гилгатдакы Ябешден адам гелмәндир. ⁹ Гөрселер, ол ерде Гилгатдакы Ябешден бир адам хем ёк экен. ¹⁰ Әдермен йигитлериң он ики мүнүсини жемагат ол ере иберип, оларга: «Барың, Ябешиң илатыны, аялларыны ве чагаларыны гылычлап өлдүрин.

¹¹ Ойлененлериниң хем-де дурмуша чыкканларының әхлисини бүтинлей ёк эдин, диңе гызлара дегмән» дийип буюрдылар. Олар айдылшы ялы-да этдилер. ¹² Ябешиң илатындан дөрт йүз саны бой гызы өзлери билен алып, Кенган юрдундакы Шило галасындакы дүшелгә гетирдилер.

¹³ Халк Риммон гаясындакы беняминлер билен геплешик гечирмек үчин, ол ере адам иберди, олар билен ылалашык ыглан эдилди. ¹⁴ Шонда беняминлер Ысрайыла доланып гелдилер ве ысрайыллар дири галдырылан Ябешиң гызларыны оlara аяллыга бердилер; йөне оларын хеммесине гыз етмеди.

¹⁵ Ысрайыл халкы бенямин тиресине гынанды, себәби Реб Ысрайыл тирелериниң битевилигини бозды. ¹⁶ Яшулулар: «Беняминлериң аялларының ёк эдилендигине гөрә, бу галанларына аял алып бермеклик меселесини нәтсеккәк?» дийишдилер. ¹⁷ Олар: «Ысрайылларың бу тиреси йитип гитмез ялы, беняминлериң дири галанларының өзлериңиң мүлки болсун, ¹⁸ йөне биз оlara гыз берип билмерис, чүнки: „Ким беняминлә гыз берсе, она нәлет болсун“ дийип ант ичипдик» дийдилер. ¹⁹ Онсоң олар: «Ине, Бейтелиң демиргазыгында, Шекеме гидйән ёлуң гүндогарында ве Ливаның гүнортасында ерлешйән Шилода хер йыл Реббе багышланан байрамчылык боляр» дийишдилер. ²⁰ Олар беняминлере гөркезме берип шейле дийдилер: «Барың-да, үзүмчилигиң ичинде отурың. ²¹ Шилоның гызлары үйшүп танс эден вагтларында, үзүмчиликден чыкың-да, Шило гызларындан хериңиз бирини тутуп, оlara өйлениң ве беняминлере дегишли ере әкидиң. ²² Гызларың какалары я-да доганлары бизиң янымыза арз эдип гелселер, биз оlara: „Шолар үчин биз сизден өтүнч сораарыс, оларын бейтмегиниң себәби бизиң сөвешип, есир гетирен гызларымыз оларын хеммесине етмеди, сизиң өзүңиз хем оlara гызларыңызы бермедиңиз“ дийип айдарыс» дийдилер. ²³ Беняминлер айдылшы ялы хем этдилер; үйшүп танс эдип йөрен гызлардан херси бирини огурлап, өз мүлклерине гетирдилер ве галалар гуруп, яшап башладылар. ²⁴ Эдил шол вагты ысрайыллар ол ерден гайдып, херси өйли-өйүне, өз тиресине ве мүлклерине доланып барды.

²⁵ Шол дөвүрде ысрайылларың патышасы ёкды; хер ким өз гөвнүне геленини эдерди.